bir ekmek bir Politika
(ikisinden de vazgeçilmez)

Fiyatı 250 kuruş

EKONOMİ

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

ÇARŞAMBA 10 MAYIS 1978

ADRES:
İstanbul: Yerebatan Caddesi Taşsavaklar Sok. No 5 Cağaloğlu
Ankara : İzmir Caddesi No 20/27 Kızılay

TELEFONLAR:
İstanbul: 27 77 12 • 27 69 09
Ankara : 17 65 36 • 18 36 88

Yıl 5 Sayı 1766

Üç ülkeyi kapsayan gezisine bugün başlayan Ecevit, F. Almanya'dan kredi ve silah istiyecek

Doğuda çıkacak olaylar için önlemler alınacak

Moro'nun cesedi 55 gün sonra Roma'da bulundu

★ **Moro'nun cesedi Hıristiyan Demokrat Parti Binası önüne bırakıldı.**

ROMA (THA-UPI)

İtalyan Hıristiyan Demokrat Partisi Başkanı ve eski Başbakanlardan Aldo Moro'nun cesedi, Kızıl Tugaylar Tedhiş Örgütü'nce kaçırıldıktan sonra 55 gün sonra Hıristiyan Demokrat Parti Merkez Binasından bir blok ötede bir otomobilin içinde bulunmuştur.

Via Caetano Sokağında kırmızı bir Renault R-4 tipi araba içinde bulunan cesedin önce yoldan geçenler tarafından görülerek polise haber verildiği bildirilmiştir. Polisin açıklamasına göre ceset kat kat battaniyelere sarınmış olarak bulunmuştur.

İstanbul Barosu İhtisas Mahkemesi kurulmasına karşı çıktı

★ **İstanbul Barosu Yönetim Kurulunun gerekçeli kararını açıklayan Apaydın, İhtisas Mahkemelerinin siyasal mahkemeler olduğunu belirtti.**

HABER MERKEZİ

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu, İhtisas Mahkemelerinin siyasal nitelikli mahkemeler olduğunu saptayarak bu mahkemelerin kuruluşuna karşı çıkmıştır. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın tarafından açıklanan gerekçeli kararda, siyasal davaları görmekle görev-

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

Erzurum'da faşistler 3'ü polis olmak üzere 15 kişiyi yaraladı

FAŞİSTLER, MALATYA VE ERZURUM'DA BAZI İŞYERLERİNİ TAHRİP ETTİ

★ **İSTANBUL'DA FAŞİSTLER POLİSLERE ATEŞ AÇARAK PATLAYICI MADDE ATTILAR**

★ **ANKARA'DA BİR KİŞİ AÇILAN ATEŞ SONUCU AĞIR YARALANDI**

★ **SAPANCA CUMHURİYET SAVCISI'NIN EVİNE PATLAYICI MADDE ATILDI**

HABER MERKEZİ

MHP mitingi öncesi Doğu'da faşist provokasyonlara hız verilmiştir. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde ilerici-devrimci öğrencilere saldıran faşistler jandarma ve jandarma komando birliklerinin sis bombası atması sonucu dağıtılabilmişler, bu arada 3'ü polis olmak üzere 15 kişiyi yaralamışlardır. Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde de faşistler önce lisede olay çıkartmış, daha sonra da ilçede pek çok işyerini ve CHP İlçe Binasını tahrip etmişlerdir.

ERZURUM

★ Atatürk Üniversitesi'nde dün sabah faşistlerin saldırısı sonucu 2'ü polis olmak üzere 15 kişi yaralanmış ve 3 araç ta tahrip edilmiştir.

Dün sabah saat 08.00 sıralarında devrimci öğrenciler rektörlük binası önünde toplanmışlardır. 200 kadar devrimci öğrencinin rektörlük önünde toplandığını gören

(Devamı Sa. 7. Sü. 4'de)

l'Humanité

"TKP 50 yıllık gizlilikten çıkacak mı?,,

★ Fransız Komünist Partisinin resmi organı olan gazete, Türkiye Komünist Partisinin yasal duruma gelmesinin tüm halkta giderek büyüyen demokratik özlemlere cevap olacağını da belirtiyor

L'HUMANİTE'NİN YORUMU
4. SAYFADA

★ **Toplusözleşme düzeninin çığrından çıkacak düzeye geldiğini belirten Başbakan, aşırı olarak nitelediği ücret zammı isteklerinin ancak köy'üden yatırımlardan kısılarak ve devlet batırılarak karşılanabileceğini iddia etti.**

★ **Scotland Yard uzmanlarının kendisine anarşik olaylarda kullanılan bombaların Türkiye'de yapıldığını bildirdiklerini kaydeden Başbakan, ekonomik durumu değerlendirdi ve: «Kemerleri sıkacağız. Kemerleri hepbirlikte sıkacağız. Bu darboğazı böyle aşacağız» dedi.**

ANKARA (İSTA)

Başbakan Bülent Ecevit Milliyetçi Hareket Partisi'nin Erzurum'da yapacağı miting öncesi ortaya çıkan kışkırtmalara halkın sağduyusu sayesinde kapılmayacağını belirterek kışkırtmalara karşı önlemlerin alınacağını söylemiştir. Bu arada sendikaların toplusözleşmelerde takındıkları tavrı eleştiren Başbakan Ecevit, gerek özel kesimde gerek kamu kesiminde yapılacak toplusözleşme görüşmelerinde sendikalardan anlayış beklediğini ifade etmiştir. Ecevit, ulusal savunma kavramı için yapılan çalışmalara da değinerek, bu konuyla ilgili olarak Genelkurmay yetkililerinin büyük bir anlayış gösterdiklerini de kaydetmiştir.

Başbakan Ecevit, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile görüşmesinden sonra dün yaptığı basın toplantısında Korutürk'e Bulgaristan'daki temasları ve Federal Almanya'ya yapacağı ziyaret ile ilgili bilgiler verdiğini söylemiştir. Konuşmasında çeşitli iç ve dış sorunlara değinen Ecevit, ABD'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı ambargonun sonuçlarını beklemeyeceklerini. Federal Almanya'ya yapacakları ziyaret sırasında askeri araç ve gereçlerin Türkiye'de yapılması konusunda öneriler götüreceklerini bildirmiştir.

Konuşmasında Bulgaristan gezisinin çok olumlu geçtiğini ve önemli sonuçlar doğurduğunu ifade eden Ecevit, Bulgaristan'la Türkiye arasında ortak projeler konusunda bilgi vermiş ve görüşmelerin en önemli konusunun ulaştırma olduğunu ifade etmiştir. Başbakan, Bulgaristan'la varılan anlaşmaları şöyle sıralamıştır:

Türkiye sınırları içinde muhtemelen Tekirdağ'da bir liman yapılması, Tunca Neh ri üzerinde baraj yapılması, elektrik enerjisi konusunda Bulgaristan'ın yaptığı yararlı çalışmalardan Türkiye'nin de yararlanması ve bazı sanayi dallarında ortak üretim yapmak üzere işbirliği yapılması.»

Bulgaristan'la vize konusunda ilk adım olarak Batı Avrupa'dan Türkiye'ye gelen işçilerin sınırda beklетilmeden vize alabilmeleri

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

Işıklar: "Çalışma Bakanı geri adım atmamalı,,

İSTANBUL, (İSTA)

Kısa adı DİSK olan Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, Çalışma Bakanı Bahir Ersoy hakkında gensoru önergesi verilmesi üzerine basına yaptığı yazılı açıklamada, yasaların işçilerin kendi oyuy

(Devamı Sa. 7. Sü. 8'de)

ÇUK

ZARAR

Sabancı, Transtürk,
Sınangil, Demirer,
Ercan Holdingler
bu yıl «zarar bildirimi»
yaptılar.
Nasreddin Hoca'yı
hatırladınız mı?
Tıpkı onun gibi,
Ne olurdu
biraz da biz
«zarar» etsek...

A.E.

İYAK Sosyal Güvenlik MEYAK Maliye Bakanlığına bağlanıyor

HABER MERKEZİ

Başbakan Yardımcısı ve Bakanlıklararası Sosyal Güvenlik Koordinasyon Kurulu Başkanı Turhan Feyzioğlu, ANKA Ajansına verdiği demeçte, İşçi Yardımlaşma Kurumu'nun (İYAK) Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Memur Yardımlaşma Kurumu'nun (MEYAK) ise Maliye Bakanlığına bağlanmasının uygun görüldüğünü açıklamıştır. BAĞ-KUR yasası ile yurt dışındaki işçi emeklilerinin yasa tasarısın da yapılan değişikliklere de değinen Feyzioğlu İYAK ve MEYAK'ın Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emekli Sandığı ile işbirliği içinde çalışacaklarını açıklamış ancak tüm sosyal güvenlik kurumlarının birleştirilmesinin sağlayacağı yararları böylesi bir organizasyonun yerine getirip getiremeyeceğine değinmemiştir. Feyzioğlu, sosyal güvenlik kurumları arasında planlanan işbirliğinin, her kurumun faz ladan masrafa boğulmamasını ve verimli bir çalışmanın gerçekleştirilmesini sağlayacağını öne sürmüştür.

BAĞ-KUR YASASI

Feyzioğlu, demecinde, BAĞ-KUR yasası üzerindeki çalışmaların Sosyal Güvenlik Koordinasyon Kurulunda tamamlandığını da belirtmiş, yapılan değişikliklerle BAĞ-KUR kapsamına hem daha fazla yurttaşın alına bilmesinin sağlandığını hem de

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

1978 yılı yatırım programı yayınlandı

ANKARA, (THA)

1978 yılı programının yatırım hedefleri, proje ve harcamalarla birlikte, Resmi Gazetede ya yınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kamu kesimindeki bütün genel ve katma bütçeli daireler, sermayeli idareler ile iktisadi ve devlet teşekküllerine ait yatırım proje ve harcamalarını kapsayan bir belge niteliğindeki prog

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

YAKINDA
Politika'da

F. Almanya'da MHP ve Ülkü Ocaklarının kapatılması için 2 saatte 1238 imza toplandı

★ **FRANKFURT'TAKİ 1 MAYIS YÜRÜYÜŞÜ SIRASINDA TAMAMLANAN KAMPANYAYA KATILAN İŞÇİLER, EMEKÇİLER, GENÇLER VE KADINLAR, FAŞİST YUVALAR DAĞITILINCAYA KADAR MÜCADELE EDECEKLERİNE VE HER TÜRLÜ DAYANIŞMAYA KATILACAKLARINA SÖZ VERDİLER**

FRANKFURT (İSTA)

Almanya'da çalışan Türkiyeli işçiler, MHP ve Ülkü Ocaklarının kapatılması için 1 Mayıs yürüyüşü sırasında açtıkları kampanyada, 2 saat içinde 1238 imza toplamışlardır. Frankfurt Tertip Komitesi tarafından bildirilen haberde, Federal Almanya'da Türk işçilerinin yoğun olarak bulunduğu Frankfurt şehrinde Frankfurt Türkiyeli İşçiler Birliği, Frankfurt Türk Halkevi, Frankfurt Türkiye Gençler Birliği ve Halkçı Devrimci Birliği üyelerinden oluşan 1 Mayıs Tertip Komitesi, dünya işçilerinin birlik, savaş ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ta faşist MHP ve Ülkü Ocakları'nın kapatılması için bir imza kampanyası açmış, kampanyaya yüzlerce Türk işçisi, emekçisi, kadını ve genci ile diğer uluslardan emekçiler ve Federal Almanyalılar katılmış-

(Devamı Sa. 7. Sü. 8'de)

Hür Dağıtım işçileri direnişe geçti

İSTANBUL (İSTA)

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikası'na üye Hür Dağıtım işçileri 40 arkadaşlarının işten çıkarılması üzerine direnişe başlamışlardır.

Basın-İş Sendikası nda ör-

(Devamı Sa. 7. Sü. 3'de)

TALAT TURAN'a tanınmayan cevap hakkını *Politika* tanıyor

Sadi KOÇAŞ ve
Memduh ÜNLÜTÜRK'e cevap

KONTR-GERİLLA GERÇEĞİ

Bugün 5. sayfada

haftalık
sadun aren

Emperyalist saldırıyı göğüslenmeye hazırlanmalı

Çağımızda emperyalizm, karşımıza, çokuluslu tekeller, uluslararası mali kuruluşlar ve kapitalist ülkeler arasında kurulmuş olan çeşitli ekonomik ve askeri örgütler biçiminde çıkar. Emperyalizmin politik yöneticileri kapitalist devletlerdir. Amerika Birleşik Devletleri de bunların önderi durumundadır. Emperyalizm nüfuzu altındaki ülkelerin kendi (emperyalizm) çıkarlarına uygun biçimde yönetilmelerini ister. Bunun için de bu ülkeler hem askeri hem de ekonomik bakımlardan kendisine bağımlı ve kuyruğu altında tutmaya özel bir özen gösterir.

Diğer taraftan biliyoruz ki, Türkiye hem askeri hem ekonomik bakımdan emperyalizme bağımlı bir ülkedir. Ancak ne var ki, Ecevit Hükümeti bu bağımlılığı azaltıcı bazı girişimlerde bulunmaktadır. NATO'yu fiilen ikinci plana iten **«Yeni Ulusal Savunma Kavramı»** böyle bir girişimdir. Ayrıca üçüncü dünya ülkeleri ve sosyalist ülkelerle olan ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi çabalarını da buna eklemek gerekir.

Emperyalizmin ve onun adına lider durumunda olan ABD'nin, hükümetin bağımsızlık yönündeki bu girişimlerini hiç hoş karşılayamayacağı açıktır. Nitekim ABD'nin Ecevit Hükümeti'ni sözkonusu girişimlerden caydırmayı ve bu olmazsa düşürmeyi planladığı anlaşılmaktadır. Bir kere Amerikan silah ambargosu kalkmamıştır. Bu ambargonun ABD'nin Türkiye'nin politikasını tasvip etmediğini göstermek bakımından bir anlam ve önemi vardır. Yoksa silah tedariki bakımından Türkiye için pek bir pratik önemi yoktur.

Ülkemiz bakımından silah ambargosundan daha önemli olan kredi ambargosudur. Gerçekten bilindiği gibi memleketimizin bu yıl iki milyon dolar civarında bir krediye gereksinimi vardır. Oysa IMF'nin de beklenen ışığını yakmasına rağmen henüz ortada birşey yoktur. Öyle anlaşılıyor ki asıl yeşil ışığı ABD Hükümeti yakacaktır. IMF, ileri sürmüş olduğu koşullar kabul edilmiş olduğu için ve sağduyu kuralları gereği, zaten üye olarak hakkımız olan krediyi vermek zorunda kalmıştır. Bu nedenle de kredi vermesi bir yeşil ışık niteliği taşımamaktadır. Yani diğer mali kuruluşlar ya da devletler, **«IMF verdi o halde bizde verebiliriz»** dememişlerdir. Maliye Bakanı'nın kapitalizmin mali merkezlerindeki çabalarının da sadece vadesi gelmiş borçlarımızı ertelemekten öteye geçmediği de bilinen bir gerçektir.

Son günlerde sağcı muhalefete mensup bazı çevrelerin bugünkü hükümeti düşürüp, yerine milli bir koalisyon hükümetinin kurulması yönündeki önerilerini emperyalizmin bu baskılarından soyutlayarak düşünemeyiz.

Kuşkusuz emperyalizmin baskı araçları bir hayli arınmış ve eski etkinliklerini yitirmişlerdir. Ama hiç etkisiz de değildirler. Özellikle bilinçli kitle desteğinden yoksun zayıf yapılı hükümetler üzerinde hâlâ etkili olabilirler. Kredi ambargosu -ki tahminimize göre tam değil, fakat kısmen uygulanacaktır- memlekette ciddi ekonomik sıkıntılar yaratabilir. Mali kıtlıkları, karaborsa, işsizlik ve emekçi halkın geçim sıkıntısı artabilir. Sağcı, gerici güçlerin bu sıkıntıları hükümeti düşürmek için sonuna kadar istismar edeceklerinden şüphe etmemek gerekir.

Bu nedenle önümüzdeki dönemde ülkemizdeki tüm antiemperyalist güç ve kuruluşlara önemli görevler düşmektedir. Hükümetin de eğer tutumunda kararlı ise gerçekleri şimdiden halka açıklayarak, onları bu gerici, sağcı emperyalist saldırıya karşı uyarması gerekir.

ÇAĞIN YÜZKARASI: ABD ve NÖTRON BOMBASI

Turhan OKTAY

İSTER DOĞRUDAN DOĞRUYA, İSTER DOLAYLI YOLDAN OLSUN, EMPERYALİST ÜLKELERİN BARIŞ YERİNE SAVAŞI YEĞLEDİĞİNİ, ÖZÜNDE, İNSAN HAKLARINI HİÇE SAYIŞI TAŞIDIĞINI, KİTLESEL YOKETME POLİTİKASI GÜTTÜĞÜNÜ KİMSE YADSIYAMAZ

DÜN HİROŞİMA GÖKLERİNİ KARARTIP NİCE SAKAT KUŞAKLARI, EN KÜÇÜK BİR VİCDAN EZİKLİĞİ DUYMADAN ARDINDA BIRAKIP, ÇAĞIMIZIN KÖŞEBAŞLARINDA NARA ATAN ABD'Yİ VE BENZERLERİNİ, DÜNYANIN TÜM BARIŞÇI, DEMOKRATİK GÜÇLERİ SUSTURACAKLARDIR

Bir ulus, emperyalizmi kendine ülkü edinmişse ajanlarıyla, provokatörleriyle, ekonomi ve politikasıyla sömürmek istediği ülkelere sızacak, ilkin onun gelişimini engelleyecek, cılız bıraktığı o ülkeyi bir lokmada hoooop yutuverecektir. «Büyük balık küçük balığı yutar» örneği yani.

Eğer bu sömürücü ülke, soğuk harpte başarılı olamıyorsa, bu kez toplarıyla, deniz ve hava filolarıyla ya da en gelişmiş silahlarıyla tarihsel çılgınlıklarını gerçekleştirmeye çalışacaklardır. Onca savaş harcamalarının karşılığında bekledikleri büyük çıkarları uzun bir süre sonra elde edeceklerine inanıyorlarsa, bu kez dolaylı yollardan ve daha kısa sürede semirme yöntemlerine başvuracaklardır. Pentagonizmi kendi ülkesinde destekleyip körükleyecek, durmadan silah üretecek, perde arkasından ulusları kışkırtarak savaş çıkartacak, yani ürettiği silahlara tüketim pazarları hazırlayacaktır. Elde ettiği aşırı kazançlarla, savaş alanlarının kanı kurumadan kapitalini kat kat artıran bu tür ülkeler dünya üzerindeki sömürü çemberini daha da genişletecektir.

İster doğrudan doğruya ister dolaylı yoldan olsun, emperyalist ülkelerin barış yerine savaşı yeğlediğini; özünde, insan haklarını hiçe sayışı taşıdığını, kitlesel yoketme politikası güttüğünü kimse yadsıyamaz. Yeterki tarihi ve yaşadığımız günleri bi güzel irdeleyelim.

GÜNDEMDE, NÖTRON VAR...

Şimdilerde gündemde yine ABD ve onun yeni bombası NÖTRON var.

Dünyadaki tüm demokratik ve sosyalist ülkeler silahsızlanma ve barışı vazgeçilmez bir ilke olarak benimserken —ki ABD 'de (sözde) bunu savunurken,— Nötron Bombası neyin nesi? «Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu» sayın Amerika? Yedi kıtanın kabadayısı olmak için mi bütün bunlar? Çağımız ince kardeşlik çağı, kabadayılık değil.

Bilindiği gibi, Nötron Bombası ABD'nin yapıp geliştirdiği bir silah. Radyasyon etkisi çok fazla, patlama ısısı düşük ve şok dalgası pek az olan bu silah yalnız canlıları yoketmekte öbür nesnelere hiç bir zarar vermemektedir. Yani bu bombanın patladığı yerde evler kalacak aile ölecektir; çiçekler kuruyacak, sapları kalacaktır; otobüs kalacak, yolcu yok olacaktır. Kısacası, balıksız denizler; kuşsuz ve meyvesiz kuru ağaçlar; okuyucusuz kitaplar; işçisiz fabrikalar; köylüsüz topraklar; öğretmensiz, öğrencisiz okullar kalacaktır geride.

Herşey kendini bütünleyenle güzelken, çirkinlikleri hazırlama çabası, insanları ve de tüm canlıları hiçe sayış neden?

Tüm dünya insanlarına yapılan bu tarihsel hakareti Dünya Barış Konseyi, Dünya Sendikalar Federasyonu, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu, dinsel örgütler, birçok politikacılar ve kültür emekçileri geniş ölçüde protesto ettiler. Aynı kuruluşlar, bu silah için üs olarak kararlaştırılan Federal Alman Cumhuriyeti (FAC) top raklarına, bu kitlesel kırım aracının konulmaması konusunda FAC hükümetini uyardılar.

KANDIRMACALAR

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini resmen imzalamakla insanın asıl hakkı olan «yaşama özgürlüğünü» savunur görünen ABD bu silahı geliştirmekle sözünde durmamış oluyor. Nötron Bombası'nı övenler, yapımından memnun olanlar, bunun eski silahlardan hiç bir ayrımı olmadığını ileri sürerek, dünya kamuoyundaki tepkileri durdurmak istemektedirler. Tıpkı bundan 21 yıl kadar önce, Kondrad Adenauer'in nükleer silahları protesto eden ilerici kuruluşları «nükleer silah, topun daha gösterişli biçiminden başka bir şey değildir» diyerek yatıştırmak istemesi gibi.

Günümüz dünyası, barışı ve savaşı savunan iki kampa bölünmüş durumda. Federal Alman Cumhuriyetindeki gerici, emperyalist resmi politika sözcüleri ve bunlardan biri olan FAC Savunma Bakanı Georg Leber, 1977 yılı sonlarında NATO'ya henüz Nötron Bombası verilmeyeceği yalanlarıyla demokratik ve ilerici örgütleri uyutma çabasına girişirken, NATO Başkomutanı, aynı bombanın NATO'ya verilebileceğinin tartışıldığını, ve bunun Avrupa'da kullanılabileceği olasılığının bulunduğunu söylüyor. Fakat, gelin görün ki ABD Generali Aleksandr Haig NATO Başkomutanı'nı yalanlıyor.

Bu konuda iki bağlaşık ülke, (ABD ve FAC) ağızbirliği edemeyecek denli politikayı mı bilmiyorlar yoksa dünya kamuoyunu erinçsiz (huzursuz) kılacak bir kuşkuya yöneltmeyi mi amaçlıyorlar? Tarih sayfalarını karıştırınca, ikincisi usa daha yakın geliyor.

EMPERYALİZM SUSTURULACAKTIR

Bir yandan Nötron Bombası yapıladursun, öteyandan Carter barış adına durmadan ödünler versin, demeçler yaysın. Bir yanda insan haklarına saygıyı temel alan Helsinki Konferansı imzalansın, öte yandan nükleer başlıklara, emperyalizm damgasını vursun.

Dün Hiroşima göklerini karartıp 80 bin ölü ve 72 bin hibakuşayı (atom bombası yaralılarına Japonya'da verilen ad), nice sakat kuşakları, en küçük bir vicdan ezikliği duymadan ardında bırakıp, çağımızın köşebaşlarında nara atan ABD'yi ve benzerlerini, dünyanın tüm barışçı, demokratik güçleri susturacaklardır.

Eyyy emperyalizm!. Şunu unutma ki, barış, ölü bedenlerinize sardığınız susturulmuş silahlar üzerinde yükselecektir.

İLERİCİ GENÇLER DERNEĞİ

HAYDİ!..
1.BÜYÜK KONGRE'DE DAHA GÜÇLÜ, DAHA YIĞINSAL BİR İGD İÇİN BAĞIŞ KAMPANYASINA KATILALIM!

Hesap no:
Türkiye Halk Bankası Aksaray Şb. 413/66 015
T.C. Ziraat Bankası Laleli Şb. 2562-D

YORUM oya baydar

Bu bombalar acaba nerede yapılıyor

Son günlerde, orada burada patlayan bombaların kaynağının, nasıl bir tartışma konusu yapıldığını bilmem izleyebiliyor musunuz?

Sağ basına, MHP'ye ve bağlı kuruluşlarına, AP'ye ve sözcülerine bakacak olursanız, Hamido'yu öldüren, Pazarcık'ta patlayan ve daha sonra benzerlerine çeşitli yerlerde rastlanan paket bombalar **«dışarda»** imal edilliyormuş. İrili ufaklı sağ basında, hemen hergün, söz konusu paket bombaların, yani suç alet ve delillerinin yurt dışından geldiği yolunda küçük veya büyük habere rastlamak mümkün. Önceki gün Tercüman Gazetesi'nin manşeti de kocaman puntolarla, aynı konuyu işliyordu. Tercüman'ın manşeti şöyleydi: **«Paket bombalar yurt dışında imal edilmiş...»** Gazete, bu konuyu incelemek üzere Türkiye'ye içişleri Bakanlığının davetlisi olarak üç Scotland Yard uzmanının geldiğini, bu uzmanların, söz konusu paket bombaların üç kutuplu olduklarını, bu yüzden de Türkiye'de yapılmalarına imkân bulunmadığını bildirdiklerini, raporun ise gizli tutulduğunu yazıyordu.

Bu haberin gazetede yer aldığı günün ertesi günü, Türk Haberler Ajansı, verdiği bir haberde, üç Scotland Yard uzmanının raporlarının aslını açıkladı ve uzmanların, paket bombaların Türkiye'de yapılmış olduğunu kanıtlarıyla ortaya koydukları anlaşıldı.

Nedir bu çelişkiler ve başta MHP olmak üzere sağ'ın telâşı?..

Malatya Belediye Başkanı Hamido'nun adresine yollanan bir paket bombanın patlamasıyla ölmesinin ardından, Başbakan Ecevit ve İçişleri Bakanı Özaydınlı yaptıkları açıklamalarda katil bombaların Ankara'da Nükleer Araştırma Merkezinde yapılmış olabileceği hakkında kanıtlar bulunduğunu bildirdiler, arkasından da Nükleer Araştırma Merkezi kapatılmıştı. Bu açıklamalar son derece önemli ve ilginçti, çünkü Nükleer Araştırma Merkezi, bilindiği gibi, komando yatağı haline getirilmişti ve bu durum Başkentte herkes tarafından biliniyordu. Katil bombaların bu merkezde imal edildiğinin kesinlikle saptanması demek, azgınlaşan terörün, cinayetlerin kaynağına doğru bir adım daha atmak, suçluların ortaya çıkarılmasında önemli bir aşama kaydetmek demekti. MHP ve bağlı kuruluşların zeytinyağ gibi üste çıkma politikaları, böylesine somut deliller karşısında geçersizleşecek, sap samandan ayrılacak, suçlular bulunup açıklanabilecekti. Böylece de kitleler faşizm belâsının gerçek yüzünü bir kez daha görmüş olacaklar, **«anarşinin temelinde komünizm vardır»** diye kuyruklarına basılmış gibi bağıranların yalanları meydana çıkacak ve dahası, ne kadar zor olsa da, komandoların ve benzerlerinin ardındaki, kontr-gerilla ve aynı türden diğer karanlık örgütlerin cinayetlerdeki parmağının bulunmasına doğru da gidilebilecekti.

Başbakan ve İçişleri Bakanının açıklamaları bu yüzden önemliydi ve bu yüzden bunca yankı yaptı. Bu yüzden günümüzde hâlâ, bombaların yurt dışında mı yurt içinde mi imal edildiği konusu üzerinde fırtınalar koparılıyor.

Kısaca söyleyecek olursak, tüm sağın derdi, bombaları dışardan getirilmiş gibi gösterip, Malatya olaylarının ve benzeri olayların suçunu **«kökü dışarda»** dedikleri bir takım örgütlenmeler üzerine atmak ve gerçek suçluları, yani kökleri gerçekten dışarda olan, emperyalizmin uşağı ve maşası katilleri temize çıkarmak. Malatya olaylarının hemen ardından, paket bombayı bir Ermeni örgütüne maletme çabaları, **yrut dışındaki örgütlerce planlanmış»** gibisinden sorumsuz yalanlar, hep aynı telâşın ve aynı çırpınışın ürünleriydi. En çok satan gazetelerden olmakla övünen bir sağ gazetenin, Scotland Yard uzmanlarının raporunu tahrif etme ve bombaları yurt dışında yapılmış gösterme gayretkeşliği de aynı telâşın ürünü.

Suçluların telâşıdır bu. Faşizm özlemcileri, halk düşmanları, suçlarını başkalarının omuzuna yüklemek için en aşağılık yalanlara hazırdırlar. Çünkü korkuyorlar, çünkü artık mızrak çuvala sığmamaktadır; çünkü artık kimseleri kolay kolay kandıramadıklarını görmektedirler.

Paket bombalar ister yurt içinde, ister yurt dışında yapılmış olsun, katillerce, teröristlerce, topluma huzuru çok görenlerce kullanıldığı açıktır. Şu sıralarda, bombaların yurt dışında yapıldığı yalanını büyük bir telâş içinde yaymaya çalışanlar kimlerse, suçluların onlar olduğundan da kuşkumuz yoktur. Suçu olmayanın telâşı olmaz. Ve ancak pisliğini örtmek isteyenler yalana başvurur.

yurt ve dünya

Bağımsızlık demokrasi sosyalizm sorunları

SAYI-9
mayıs 1978

★ Nötron Bombası ve Emperyalist Sistem — A. Hamdi Dinler
★ Maoculuğun «Halkın Sesi» Serüveni — A. Hulusi Özen
★ Öğretmenlerin Mücadelesi ve TÖB-DER — Mehmet Koç
★ «Türkiye Komünist Partisi Programı» — Mehmet Gökmirza
★ İdeolojik Çalışmanın Özü ve Bazı Sorunlarımız — Metin Çulhaoğlu
★ «BİRİKİM»in Aydınlatıcı ve Düşündürücü Tezleri — Orhan Kurmuş
★ Devrimci Lafazanlığa ve Kuyrukçuluğa Karşı — Metin Çulhaoğlu
★ Ulusal Bağımsızlık için NATO'ya Hayır — Yavuz Ünal

İki ayda bir çıkar
Fiyatı 30 TL., yıllık abone 150 TL.
Piyerloti Cad. 21/3 Çemberlitaş-İstanbul

Yayın İlanları Yayın İlanları Yayın İlanları Yayın İlanları

DEVRİMCİ SAVAŞIMDA sanat emeği SANAT KÜLTÜR DERGİSİ

MAYIS SAYISINDA

— 200. Ölüm Yılında Bir Özgür Düşünce Savaşçısı: Voltaire
— Ali Taygun: Sanatın Ekonomi Politikteki Yeri Üstüne Düşünceler
— Nazım Hikmet ve Yannis Ritsos'la «Sınırsız Şiir» Konusunda Bir Söyleşi
— Ataol Behramoğlu: Ritsos'la Bir Görüşmeden İzlenimler
— Mahmut Makal: 38. Kuruluş Yıldönümünde Köy Enstitüsleri
— Kitaplar, Sanat - Kültür Haberleri, Yorumları
— Can Yücel, Ruhi Su, Hasan İzzettin Dinamo, Metin Demirtaş, Erdal Alova, Sennur Sezer ve Ahmet Erhan'dan şiirler

Yazışma ve Havale Adresi: P.K. 1339 Sirkeci — İstanbul
Abone Koşulları: 6 aylık: 100, 1 yıllık: 200 TL. Yurtdışı için iki katıdır.
Dağıtım: Temel Dağıtım

DUYURU

Temel Dağıtımın merkezi:

Himaye-i Etfal Sok. Orhanbey İşhanı
No: 6 Kat: 1 Da: 1
Cağaloğlu - İstanbul

adresine taşınmıştır. Tüm müşteri ve dostlara duyurulur:

(Po: 298)

50 kitabımız
Georgi **DİMİTROF**
Yaşam öyküsü ve savaşımı
Ponomaryov'un önsözü
S.Üstüngel'in sonsözüyle
450 sayfa 50 lira
KONUK YAYINLARI
P.K. 749 Sirkeci
Türkiye Dağıtımı: TEMEL DAĞITIM Himaye-i Etfal Sok. Orhanbey İşhanı No 6 Kat 1 D 1 Cağaloğlu-İstanbul

İlericiler, yurtseverler
Ekim Kitabevi açıldı.
Adres: Onur Çarşısı alt kat Ankara

2. BASIM
MAO'NUN TEORİK GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ
M.I. Sladkovski • F. V. Konstantinov
304 sayfa 40 lira
KONUK YAYINLARI
P.K. 749 Sirkeci
Türkiye Dağıtımı: TEMEL DAĞITIM Himaye-i Etfal Sok. Orhanbey İşhanı No 6 Kat 1 D 1 Cağaloğlu-İstanbul

★ STRATEJİK ENTEGRE HAREKET PLANININ (SİOP) SOVYETLER BİRLİĞİ VE SOSYALİST ÜLKELERİN BÜYÜK ŞEHİRLERİNE VE ASKERİ TESİSLERE HİDROJEN BOMBASI ATILMASINI ÖNGÖRDÜĞÜ AÇIKLANDI

Pentagon'un saldırı planlarını ABD başkanlarından gizlediği açıklandı

★ EİSENHOWER ZAMANINDA HAZIRLANAN «SİOP» PLANI BUNLARIN BAŞINDA GELİYOR

BOLDEN COLORADO, (THA) ABD Savunma Bakanlığının gizli belgelerini açıklayan **Daniel Ellsberg**, Savunma Bakanlığı Yüksek Komuta Heyetinin hazırlanan nükleer S[illegible] planlarını eski Devlet Başkanlarından General Eisenhower ve **John F. Kennedy**'den gizlediklerini ileri sürmüştür.

Rocky Flat nükleer silah tesislerine karşı yapılan protesto gösterileri sırasında konuşan **Ellsberg SİOP** kısa adı ile tanımlanan Stratejik Entegre Harekât Planının Sovyetler Birliği, Çin ve diğer sosyalist ülkelerdeki bütün büyük şehirlere ve askeri tesislere hidrojen bombası atılmasını öngördüğünü açıklamış, **«SİOP»** planının **Eisenhower** yönetimi sırasında ortak genelkurmay heyeti tarafından hazırlandığını söylemiş ve şunları eklemiştir:

«Eğer plan gerçekleştirilmiş olsaydı bütün sözkonusu şehirler ve askeri tesisler bombalanacaktı, nükleer bombalar hazırlanmış ve 102 dakikalık alarm durumuna geçirilmişti.»

Kennedy ve Savunma Bakanı **Robert Mc Namara Ellsberg'ten** ABD savaş planlarını incelemeyi istemiş ve daha sonra yeni bir SİOP planının hazırlanması için kendisini görevlendirmişlerdir.

SWAPO BM kararlarının uygulanmasını istiyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Güney Batı Afrika Halkları Örgütü SWAPO, Namibya sorununun, BM kararları uyarınca barışçı ve politik yolla çözülmesi üzerine yapılacak olan toplantılara katılmaya hazır olduğunu açıklamıştır. SWAPO'nun lideri **Sam Njoma**, bu gibi barışçı girişimlerin suya düşmesi durumunda, Namibya halkının, Güney Afrika işgalcilerini ülkeden atmak için silahlı savaşımı sürdüreceğini de belirtmiştir. Njoma, yaptığı açıklama, Namibya sorununun çözümü ile ilgili Batı önerilerinin Güney Afrika tarafından kabul edilmiş olmasının, SWAPO için bir önemi olmadığını söylemiş ve bu önerilerin doğrudan Namibya halkı tarafından onaylanması gerektiğini belirtmiştir.

Bilindiği gibi SWAPO, beş Batılı ülkenin getirdiği çözüm önerisine karşı bazı köklü itirazlarda bulunmaktadır. Ancak Sam Njoma, barışçı bir çözüm bulunabilmesi kapılarını açmak için bu öneri üzerinde görüşmeye hazır olduklarını belirtmiştir.

YARALI NAMİBYA'LILAR LUANDA'YA TAŞINDI

Irkçı Güney Afrika'nın Angola'ya yaptığı saldırı sonucunda yaralananlar, tedavi edilmek üzere Angola'nın başkenti Luanda'ya taşınmışlardır. Yaralıların çoğunun kadınlar ve çocuklar olduğu bildirilmektedir. Yaralıların sayısının çok olması nedeniyle Luanda radyosunun kan bağışı için çağrı yaptığı haber verilmektedir.

Callaghan Hükümetinin Vergi Tasarısı parlamentoda reddedildi

LONDRA, (A.A.)

İngiltere İşçi Partisi Hükümetinin vergi oranlarının artırılmasını öngören yasa tasarısı parlamentoda reddedilmiş, ancak Başbakan **Callaghan** istifa etmeyi düşünmediğini söylemiştir.

Hükümetin getirdiği vergi yasası tasarısının görüşülmesi sırasında ana muhalefet partisi bir değişiklik önergesi vererek gelir vergisi oranının % 34'e düşürülmesini istemiştir. Hükümet muhalefetin getirdiği değişiklik önerisini benimsememiştir. Yapılan oylamada ana muhalefet partisi ile birlikte, bugüne dek hükümeti destekleyen yedi kişi hükümet önerisine karşı oy kullanmışlardır. İskoçya milliyetçileri ve Galler Bölgesinin milliyetçi üyeleri de hükümet önerisi aleyhinde oy kullanmışlardır.

Libya'da iki yeni reform yapıldı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Libya Yüksek Halk Kongresi Genel Sekreterliği, özel mülkiyetin kısıtlanmasını ve askerliğin zorunlu duruma getirilmesini öngören iki yasayı onaylamıştır. Birinci yasaya göre, emlâk üzerindeki özel mülkiyet kısıtlanmakta ve zengin ev sahiplerinin elinden, konut fazlalarının alınması öngörülmektedir. Bu yasaya göre kentlerde yaşayan Libyalılar bundan böyle en çok bir ev ya da bir arsaya sahip olabileceklerdir. İkinci yasa ise, 18 ile 35 yaş arasındaki her erkeğe, Libya ordusunda askerlik yapma zorunluluğunu getirmek tedir.

Zimbabwe Yurtsever Cephesi batı ülkelerini kınadı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

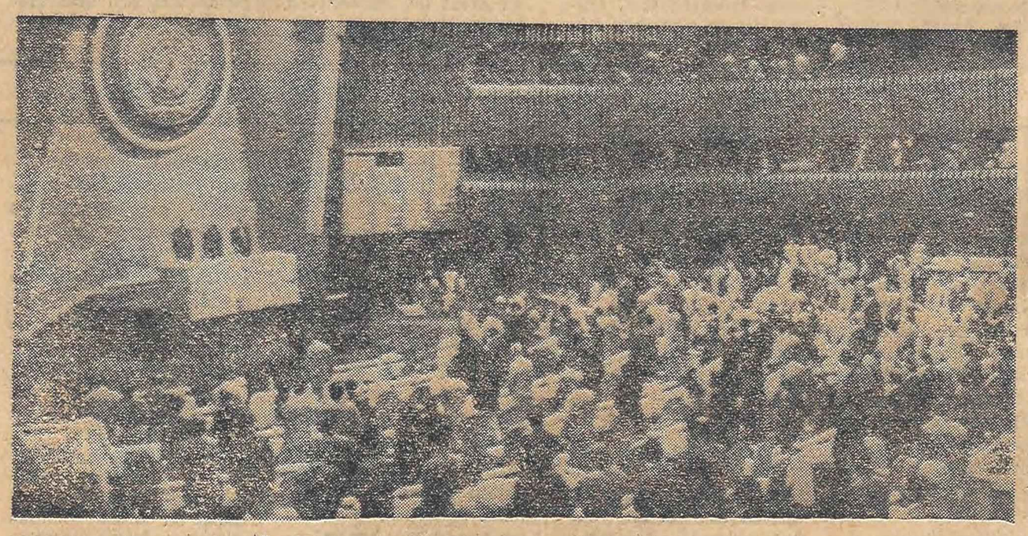
Zambiya'nın başkenti Lusaka'daki Lusaka Üniversitesi'nde bir konuşma yapan Zimbabwe Yurtsever Cephesi liderlerinden Nkomo, Batı ülkelerinin, Güney Afrika'daki baskı ve sömürgeciliği sürdürmek istediklerini bu nedenle de «Cephe Hattı» ülkelerinin hükümetlerini devirmek istediklerini söylemiştir. Bilindiği gibi «Cephe Ülkeleri» adı, Rodezya ile sınırı bulunan ülkelere verilen toplu bir addır. Nkomo, Batı ülkelerinin, Cephe Ülkelerini, kurtuluş hareketlerine yaptıkları yardımlardan vazgeçirmek için, bu ülkelerin ekonomilerini boğmaya ve bu ülkelerde kukla hükümetler kurmaya çalıştıklarını belirtmiştir.

Suriye ve Fransa Afganistan'ı tanıdı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Şam'da yapılan bir açıklamaya göre Suriye, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ni tanımıştır. Suriye Dışişleri Bakanı **Haddam**, Suriye'nin Afganistan Demokratik Cumhuriyetini tanıdığını belirten bir mesajı Afganistan Hükümetine göndermiştir. Bu arada Fransa da Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ne verdiği bir notada, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti ile olan ilişkilerini sürdüreceğini bildirmiştir.

BM SİLAHSIZLANMA ÖZEL GENEL KURULU'NA DOĞRU:

«Türkiye, Silahsızlanma Özel Oturumu'nu öneren ülkeler arasında»

Birleşmiş Milletler Radyosundan Seniha Halman, B.M. Türkiye Daimi Temsilciliği Müşteşarı Tugay Ulucevik ile silahsızlanma görüşmeleri hakkında konuştu.

SORU — Bilindiği gibi silahsızlanma, Birleşmiş Milletler Teşkilâtının faaliyet alanı içinde önem ve öncelik taşıyan konulardandır. Birleşmiş Milletler 32 inci Genel Kurulunda silahsızlanma alanında yapılan çalışmalar ve kabul edilen kararlar hakkında bilgi verir misiniz?

ULUÇEVİK — Sizin de belirtmiş olduğunuz gibi, silahsızlanma konusu, uluslararası barış ve güvenliğin korunmasını temel amaç edinmiş olan Birleşmiş Milletler Teşkilâtı çerçevesindeki çalışmaların, üzerinde yoğunlaştığı alanların başlıcasıdır. **Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın, kurulmasından sonra kabul ettiği ilk kararın silâhsızlanmaya ilişkin olması da,** bu konuya teşkilât tarafından verilen önem ve önceliği ortaya koymaktadır.

Siyasi ve Güvenlik İşleri Komitesi olarak isimlendirilen Genel Kurul Birinci Komitesinde, bu dönemde, **silahsızlanma hakkında 17 gündem maddesi ele alınmış ve 24 karar kabul edilmiştir.** Gerek Genel Kurul'un 32 inci döneminde, gerek Birinci Komitede silahsızlanma konusunda yapılan görüşmelerde, **silâhsızlanma yarışının uluslararası toplumun barış ve güvenliği ile ekonomik ve sosyal kalkınmasına teşkil ettiği büyük tehdit ve tehlikeler yeniden vurgulanmıştır.** Birinci Komite'de silahsızlanmaya ilişkin çeşitli karar tasarıları üzerinde yapılan çalışmalar, 1978 Mayıs ve Haziran aylarında toplanacak olan Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun başarılı sonuçlara ulaşmasını kolaylaştırmak arzusuyla, geçen yıllara oranla, daha hissedilir bir işbirliği ve uzlaşma havası içinde cereyan etmiştir denebilir. Gerçekten, kabul edilen 24 kararın 10'u Birinci Komite'den oylama yapılmadan veya oybirliği ile geçmiştir.

Silâhlanma yarışının yavaşlatılıp durdurulmasına önemli ölçüde katkıda bulunması muhakkak olan, **«Nükleer denemelerin durdurulması»** ve **«Stratejik Silahların Sınırlandırılması» gibi konularda 32 inci Genel Kurul da kabul edilen kararlar,** bu konularda, iki veya çok taraflı diğer forumlarda sürdürülmekte olan yoğun çalışmaların sonucunu olumlu yönde etkileyebilecek niteliktedir. Silahsızlanma ile kalkınma arasındaki yakın ilişkiyi uygulayan ve bu konuda Birleşmiş Milletler tarafından bir çalışma yapılmasını öngören kararları da önemli sonuçlar arasında zikredebilirim. 32. Genel Kurul'da, **ayrıca, bir yandan nükleer yayılmanın tehlikeleri** üzerinde durulurken, **diğer yandan da, uluslararası toplumun barışçı amaçlarla nükleer enerjiye olan ihtiyacı vurgulanmış** ve bu iki konuda BM üyesi ülkelerin görüşbirliğini yansıtan kararlar kabul edilmiştir. Afrika, Güney Asya ve Orta-Doğu Bölgelerinin nükleer silahlardan arınmasını ve Hint Okyanusunun Barış Bölgesi olarak ilân edilmesini öngören kararlar da, nükleer silâhların yayılmasını önlemeyi amaçlayan kayda değer olumlu sonuçlardır.

SORU — Biraz önce, 1978 baharında Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun toplanacağını söylediniz. Bu Özel Genel Kurulun amaçları nelerdir **ve ne gibi hazırlık çalışmaları yapılmaktadır?**

ULUÇEVİK — Gerek kurulduğu günden bu yana Birleşmiş Milletler çerçevesinde, gerek diğer iki ve çok taraflı forumlarda sürdürülmekte olan silahsızlanma çalışmaları, bugüne kadar 9 uluslararası Andlaşma ve Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği arasında 10 adet iki taraflı anlaşma ortaya çıkarmış olmasına rağmen silahlanma yarışının günümüzde artan bir hızla devamı maalesef önlenememiştir. Bugün, uluslararası toplum, askeri maksatlar için yıl 350 milyar doları aşkın bir miktar harcanmaktadır. Bir mukayese yapmam gerekirse, **askeri amaçlar için harcanan bu 350 milyar dolar, Latin Amerika ve Afrika'nın 65 ülkesinin gayrı safi hasılasına eş değerdedir.** Bütün dünya ülkelerinin eğitime harcadığı miktara tekabül etmektedir. Dünya'da sağlık hizmetlerine harcanan miktarın iki katıdır. Ve nihayet, kalkınmakta olan ülkelere yapılan yardımların da takriben 15 mislidir.

Kanımca, bu tablo, silâhsızlanma yolunda etkili tedbirlerin alınabilmesi için sürdürülmekte olan çalışmaların, yapılmakta olan görüşmelerin hızlandırılmasındaki zorunluğu ortaya koymaktadır. İşte, 23 Mayıs ile 28 Haziran 1978 tarihleri arasında toplanmasi kararlaştırılmış olan Silahsızlanma **Özel Genel Kurulu'nun başlıca amacı da, silahsızlanma alanındaki görüşmeleri hızlandıracak etkili tedbirleri görüşmek; ülkelerin bu alandaki siyasi kararlılığını güçlendirici şartların yaratılmasına gerçekçi yaklaşımlarla katkıda bulunabilmekdir.** Bu alan da etkili tedbirlerin alınabilmesi, büyük ölçüde kamuoyunun desteğini de gerektirdiğinden, **silahsızlanma konuları hakkında sağlam bir kamuoyu oluşturulması da, Silahsızlanma Özel Genel Kurulundan beklenen başlıca sonuçlar arasındadır.**

Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun arzu edilen sonuçlara ulaşabilmesi, şüphesiz, hazırlıklarının dikkatli ve etraflı bir şekilde önceden yapılmasına bağlıdır. Bu amaçla, geçen yıl ki **31 inci Genel Kurul** tarafından, **54 üyeli bir Hazırlık Komitesi kurulmuştur. Bu Hazırlık Komitesine Türkiye'de üyedir.** Hazırlık Komitesinin bu güne kadar yaptığı çalışmalarda aldığı en önemli sonuç, Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun gündemini saptamış olmasıdır. **Gündem, Özel Genel Kurulun, silahsızlanmaya, ilişkin bir hareket programını kabul etmesini öngörmektedir.**

Silahsızlanma ile kalkınma ve uluslararası güvenlik arasındaki ilişki; Birleşmiş Milletlerin silahsızlanma alanındaki rolü ve silahsızlanmaya ilişkin uluslararası görüşme mekanizmasının gözden geçirilmesi gibi konular da, Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun gündeminde yer almaktadır.

SORU — Türkiye'nin silahsızlanma konularındaki görüş ve tutumunu kısaca açıklar mısınız?

ULUÇEVİK — Türkiye, etkili bir uluslararası denetim altında genel ve tam silahsızlanma hedefine ulaşılmasını kolaylaştıracak bütün tedbirleri desteklemektedir. Silahsızlanma alanında güvenlik şartları yaratmasına da özel bir önem vermektedir. Alınacak tedbirlerin, gerek nükleer, gerek klâsik silah türlerini dengeli bir şekilde kapsaması ve birbirine paralel olarak uygulanması, Türkiye'nin savunduğu başlıca görüşler arasındadır. Bundan başka, Türkiye, etkili bir uluslararası denetim altındaki silahsızlanmanın ülkelerin kalkınmalarına olumlu katkıda bulunacağına da inanmaktadır. Türkiye, Silahsızlanma Özel Genel Kurulu toplanması girişimini olumlu karşılamış ve buna ilişkin karar tasarısına ortak sunucu olmuştur.

☆ «TÜRKİYE, ETKİLİ BİR ULUSLARARASI DENETİM ALTINDA, GENEL VE TAM SİLAHSIZLANMA HEDEFİNE ULAŞILMASINI KOLAYLAŞTIRACAK BÜTÜN TEDBİRLERİ DESTEKLEMEKTEDİR.»

☆ «TÜRKİYE, ETKİLİ BİR ULUSLARARASI DENETİM ALTINDAKİ SİLAHSIZLANMANIN, ÜLKELERİN KALKINMALARINA OLUMLU KATKIDA BULUNACAĞINA İNANMAKTADIR.»

KITALAR SORUNLAR

uğur kökden

Silahsızlanma ön planda

10 Mayıs 1978 tarihinde, silahsızlanmaya ilişkin bir başka toplantı başlıyor. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Uluslararası Komitesi'nin bahar toplantısı, gündemini bu konuya ayırmış durumda. Komite, Avrupa'da yumuşama sürecini sürekli ve geri dönülmez kılınmak için gerekli koşulları ve adımları tartışıp, kamuoyunu harekete geçirmek işlevini bahar toplantısında da sürdürecek. Ne var ki, Avrupa'daki yumuşamanın sürmesi ve geri dönülmez bir sürece dönüşmesi de, politik yumuşamanın askersel yumuşama ile tamamlanmasına bağlı. Bu noktadan hareket eden komite, bahar toplantısında Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Özel Oturumuna, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Uluslararası Komitesi'nin görüşlerini ileten bir belgenin hazırlanmasını zorunlu görüyor.

Bilindiği gibi, Mayıs - Haziran 1978, insanlık açısından, hayat açısından büyük önem taşıyan aylar. Birleşmiş Milletler 32. Genel Kurulunda alınan kararla, Birleşmiş Milletler, yıllardan beri üzerinde durulan silahsızlanma konusunda ilk kez özel bir toplantı yapacak. Tüm resmi ve gayri resmi kuruluşlar, Dünya Barış Konseyi, çeşitli komiteler, sendikalar, meslek örgütleri, kamuoyunun silahsızlanma yönündeki istemlerini içeren toplantılar yapıyorlar. Bu toplantılarda oluşturulan belgeler, Birleşmiş Milletler oturumuna götürülecek. Hükümetlerin ve devlet adamlarının dikkatine sunulacak. Mayıs - Haziran dönemi Özel Oturumu yaklaşırken, her alandaki ilişkilerde silahsızlanma ön plana çıkıyor.

Kuşkusuz, patlamaya hazır bombalar fıçısına dönüşmüş dünyamızda, silahsızlanma yönünde hemen ve çabucak sonuçlar almak çok zor. Çünkü insanlık adına, insanlığın geleceğini güvenlik altına alma adına başlatılan yumuşama süreci ve onun bir zorunluluk olarak dayattığı askersel yumuşama, ordu - sanayi komplekslerinin kâr içgüdülerine ters düşüyor. Bu içgüdü zaman zaman öylesine güçlü boyutlar alıyor ki, savaş kışkırtıcılığı, yeni silahların üretilmesi ve silah ticareti herşeyi silip götürebiliyor.

Ne var ki insanlık, yararına olan hiçbir şeyi hazır bulmuş değil. Bütün kazanımlarını zorlu, kararlı ve sabırlı savaşımlar sonucunda elde etmiş. Yumuşama sürecinin geri dönülmez kılınması, dünyamız üzerindeki savaş tehlikesinin tarihe karışması yolundaki savaşım için de aynı şey geçerli. Bu nedenle kâr içgüdüleri gözlerini kör edenlere karşı, dünya çapında büyük bir savaşım veriliyor. Öteyandan da silahsızlanmaya ilişkin yürütülmekte olan çeşitli görüşmelerde ilerlemeler sağlanması için çaba gösteriliyor. Dünya halkları, her fırsatı değerlendirerek, hükümetlere ve devlet adamlarına barış yolundaki istemlerini açıklıyorlar.

10 Mayıs 1978 tarihinde başlayacak olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Uluslararası Komitesi Toplantısı bu sorunları, ayrıntılarıyla ele alacak. Stratejik silahların sınırlandırılması görüşmelerinin seyrini, Viyana'da sürdürülen Orta Avrupa'da güç ve silah indirimi toplantılarının durumunu, nükleer silahlardan arındırılmış bölgelerin oluşması çalışmalarını ve bu arada da Nötron Bombası gibi, yeni kitle kırım silahlarının üretiminin dur durulması yolunda verilen savaşımın hızlandırılmasını ve bir Avrupa kamuoyu temsilcileri meclisinin kurulmasını gündeme alacak.

Kanada'ya, Japonya'ya ve Avrupa'ya seyahat ederseniz, efsanevi Moskova'da bulunduğunuz sürece misafirimiz olunuz. Otel, yemek ve geziler ücretsizdir.

ANKARA OFFICE: 170005
KUMRULAR S.6 Ç.KIZILAY

ISTANBUL OFFICE: 456208
METE CAD 30 TAKSİM

АЭРОФЛОТ

L'Humanite: TKP 50 yıllık gizlilikten çıkacak mı?

★ FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ'NİN GAZETESİ, TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN YASAL DURUMA GELMESİNİN TÜM HALKTA GİTTİKÇE BÜYÜYEN DEMOKRATİK ÖZLEMLERE CEVAP OLACAĞINI DA BELİRTTİ

PARİS (İSTA)

Fransız Komünist Partisi'nin günlük yayın organı L'Humanite (İnsanlık) 8 Mayıs günkü sayısında yayınladığı bir yazıda Türkiye Komünist Partisi üzerinde elli yılı aşkın olarak sürdürülen yasağın üzerinde durmuş, bu yıl Türkiye'de gerçekleştirilen yığınsal gösteride halkın bu istemi açıkça dile getirdiğini kaydetmiş ve özgürlük için verilen savaşın önünde başlıca iki engel olduğunu belirtmiştir.

Gazete, bu iki engelin birincisinin Türkiye'deki faşist hareket, ikincisinin ise eski hükümetin Başbakanı Demirel ile birlikte bunları destekleyen sağcı kanat olduğunu ifade etmiştir. Türkiye komünistlerinin, TKP'ye özgürlük savaşımını sadece kendilerini ilgilendirdikleri için sürdürmediklerini kaydeden gazete, krizin getirdiği ciddi sorunların çözümünün de bu özgürlükler savaşımına bağlı olduğunu kaydetmiştir.

Fransız Komünist Partisi'nin resmi yayın organında yayınlanan sözkonusu yazı şöyledir:

«TKP, elli yıllık gizlilikten çıkacak mı?

TKP, nihayet yarım yüzyıllık gizlilikten sonra yasal olacak mı?

Türk Ceza Yasası'ndaki iki maddenin zorladığı gizlilikten çıkacak mı?

Yeni Başbakan Ecevit, geçtiğimiz günlerde İstanbul Barosu avukatlarının önünde: «Sanıyorum ki örgütlenme özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar kısa bir zaman sonra kaldırılacaktır» diye konuşurken, bu maddeleri ima ediyordu.

Böyle bir önlem, tüm halkta gittikçe büyüyen demokrasi özlemine cevap verecektir. Bu sene 1 Mayıs gösterilerinde bu istemi açıkça ilan eden bandroller (flamalar) görülmedi mi?: «TKP'ye Özgürlük»

Geçen yıllarda, yalnızca «İşçi Sınıfı Partisine Özgürlük» diyen bandrollerle yürümek için bile büyük bir cesaret gerekiyordu.

Özgürlükler için verilen bu savaşın karşısında iki önemli engel var: Hergün sürekli cinayet işleyen faşist komandolar ve eski hükümetin Başbakanı Demirel'le birlikte bunları destekleyen sağcı kanat.

Demirel, yerine gelen Başbakan'ın son demecinden hoşnutsuzluğunu belirtiyor: «Başbakan bu isteğe (Türkiye Komünist Partisi'ne konan yasağın kaldırılmasına) karşı çıkmıyor, bunu meşru bir hak olarak nitelendirmeye kadar gidiyor.»

Türkiye komünistleri, bu özgürlükler savaşımını, sadece kendilerini ilgilendirdiği için sürdürmüyorlar, aynı şekilde krizin getirdiği ciddi sorunların çözümü de bu savaşıma bağlıdır.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi toplandı. Dün yayınladığı bildiride şunlar üzerinde durduğu belirtiliyor: «Politik Durum, Ulusal Demokratik Cephe Sorunu, TKP'yi Güçlendirme Sorunu».

«Merkez Komitesi Plenumu» diye devam ediyor bildiri, «Politik Büro Raporu'nu tartıştı ve parti çalışmalarını yönlendiren kararlar aldı. Plenum Politik Büro Raporu'nu ve çalışmalarını oybirliğiyle onayladı.»

17 Mayıs'taki toplantıda Konsorsiyumun gelecekteki rolü ve işleyiş biçimi belirlenecek

OECD TÜRKİYE'YE YARDIM KONSORSİYUMU TOPLANTISI ERTELENDİ

ANKARA, (ANKA)

Kısa adı OECD olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı bünyesindeki Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu'nun bugün yapılması gereken toplantısı 17 Mayıs Çarşamba gününe ertelenmiştir. Toplantıda, konsorsiyumun «gelecekteki rolü ve işleyiş biçimi» belirlenecektir.

Toplantıya Türkiye adına Hazine Genel Sekreteri **Vural Güçsavaş** katılacaktır. Başbakan **Bülent Ecevit'in** bugün başlayacak olan ve Federal Almanya, İngiltere ve Avusturya'yı kapsayan gezisine katılacak **Güçsavaş'ın** bu ülkelerde konsorsiyumun biçimlenişine ilişkin görüşmeler yapacağı bildirilmektedir. Güçsavaş'ın Federal Almanya ve İngiltere yetkililerine, konsorsiyum konusunda ABD önerilerinin gerçekçi olmadığını ve Türkiye tarafının «kabul edilemez» bulunduğunu anlatması beklenmektedir. Bu konuda, Maliye Bakanı **Ziya Müezzinoğlu** da, kısa bir süre önce Federal Almanya yetkilileri ile görüşmüştü.

ABD ÖNERİLERİ

Birleşik Amerika, konsorsiyumun yeniden canlandırılması konusunda 28 Nisan tarihinde Paris'te yapılan toplantılarda, konsorsiyumun Türkiye'ye verilecek kalkınma yardımlarını örgütleyen mevcut yapısından kurtarılması gerektiğini savunmuştur. Konsorsiyum aracılığıyla Türkiye'nin «sıkıya alınması» gerektiğinde ısrar eden Birleşik Amerika, yardım ile borçlarının ertelenmesinin de birbirinden ayrılmasını istemiştir.

ABD'nin önerisine göre, konsorsiyumun yardımları yönlendirecek bünyesi OECD'nin dışına taşarak genişletilmelidir. Birleşik Amerika, petrol zengini bazı Arap ülkelerinin de konsorsiyuma katılmasını isterken, Türkiye bu ülkelerle ikili ilişkiler kurmayı yeğlemektedir. Türkiye konsorsiyum bünyesindeki genişlemenin OECD içinde olması gerektiği görüşündedir.

Birleşik Amerika, borçların ertelenmesi için ise Paris Klübü'nün toplanmasını öngörmektedir. Ayrıca borçların bütününün birarada ertelenmesi yerine, her yıl vadesi dolan borçlar için ayrı ayrı erteleme yapılması istenmektedir.

Birleşik Amerika'nın önerilerinin İngiltere tarafından olumlu karşılandığı, ancak Federal Almanya'nın kesin bir görüş belirtmediği belirtilmektedir. Federal Almanya ile İngiltere'nin konsorsiyum konusunda Türkiye'nin savunduğu görüşlere yaklaştırılabilmesi halinde, 500 milyon dolarlık bir nakit kredi sağlanabileceği ve 700 milyon dolarlık bir borcun 5 ila 7 yıl süreyle ertelenebileceği kaydedilmektedir. 500 milyon dolarlık nakit kredi 1978 yılı yatırım programı kapsamındaki yatırımlara proje bazında verilecektir. Ertelenmesi söz konusu olan 700 milyon dolar ise Türkiye'nin OECD ülkeleri ihracatçılarından yaptığı ve ihracatçı ülkenin garantisini içeren ithalatla ilgilidir.

Eyüboğlu, 1 Mayıs'ın olaysız geçmesinden dolayı İstanbul Valisini kutladı

ANKARA (İSTA)

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Orhan Eyuboğlu**, İstanbul Valisi **İhsan Tekin** ve Jandarma Genel Komutanı **Şahap Yardımoğlu'nu** 1 Mayıs İşçi Bayramında aldıkları güvenlik önlemlerinden ötürü kutlamıştır.

İstanbul Valisine gönderdiği mesajda 1 Mayıs'ta hiçbir olay çıkmamasının sevindirici olduğunu ve böylece halkın güvenlik kuvvetlerine olan inancının yenilendiğini belirten Eyüboğlu, şöyle demiştir:

«İstanbul'da 1 Mayıs günü tertiplenmiş olan gösteri yürüyüşleri ve toplantıları, aldığınız sıkı güvenlik önlemleri sonucunda hiç bir kanlı olaya meydan verilmeden tam bir disiplin ve düzen içinde nihayetlenmiştir. Bunda sizin ve tüm güvenlik kuvvetlerinin hissesi büyüktür. Yürüyüş ve toplantı sırasında almış olduğunuz tedbirlerden ve toplantıları müteakip yasalara aykırı hareketleri tesbit edilenler hakkındaki tutum ve davranışlarınızdan dolayı sizi takdir eder, yasalara uygun, adil, halkta güven yaratan başarılı çalışmalarınızın devamını dilerim.»

Uluslararası bankaların yetkilileri Türkiye'ye geliyor

ANKARA (ANKA)

Aralarında bir konsorsiyum kurarak Türkiye'ye kredi açmayı planlayan uluslararası bankalar yetkililerinin önümüzdeki hafta sonunda Türkiye'ye gelecekleri bildirilmektedir. Uluslararası bankalar yetkilileri ile Merkez Bankası'nda yapılacak toplantıdan sonra konsorsiyumun fiilen işlerlik kazanacağı bildirilmektedir.

Uluslararası bankalar yetkilileri Türkiye'ye 1978 yılı içinde 500 milyon dolar tutarında nakit kredi verebileceklerini bildirmişlerdir. Ancak Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun New York, Londra, Köln ve Bonn'da yabancı bankaların yöneticileri ile yaptığı görüşmelere gösterilen ilgi beklenenden fazla olmuş ve nakit kredinin 650 milyon dolara çıkabilme olanağı belirmiştir. Bu arada, ertelenmesi öngörülen 2,5 milyar dolarlık dış borcun da, 2,7 milyar dolara yükselmesi sözkonusudur.

Türkiye'ye açılacak nakit kredi ile ertelenecek borçlar konularında önümüzdeki hafta sonunda yapılacak toplantıda sonuç alınabileceği belirtilmektedir. Bu toplantıda, nakit kredi ile ertelenecek borçların faiz koşullarının da ele alınması beklenmektedir.

Para piyasalarına yakın çevrelerden edinilen bilgiye göre, Türkiye'ye kullandırılacak kredi, Londra Bankalararası Faiz Oranı'nın yüzde 1,5 kadar üzerinde ek bir faize tabi olacaktır. Halen Londra Bankalararası Faiz Oranı bir yıl için yüzde 9,25-9,50 arasındadır.

Dünya Bankası Türkiye'ye açılacak program kredisini görüşüyor

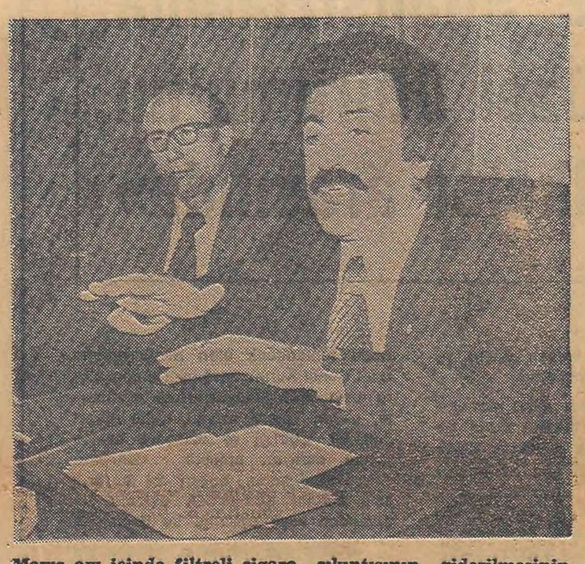
WASHINGTON (ANKA)

Dünya Bankası yetkililerinin Türkiye'ye açılacak program kredisi konusunda karar vermek için çalışmalara başladığı bildirilmektedir. Program kredisinin kullanım alanlarını saptamak amacıyla bir ay kadar Türkiye'de incelemeler yapan Hintli iktisatçı Copra başkanlığındaki heyet Washington'a dönerek hazırladığı raporu yöneticilerine sunmuştur.

Türkiye'nin ithalat finansmanı için Dünya Bankasından 200 milyon dolarlık program kredisi istemesine karşın, Dünya Bankası uzmanlarının 100 milyon dolarlık bir olanak üzerinde durdukları belirtilmektedir. Bu olanağın yarısı, Türkiye'nin ihracatını artıracak varsayılan bazı ithalatı için kullanabilecektir. Bu ithalat polietilen, ambalaj malzemesi ve benzeri alanları içermektedir.

Program kredisinin öteki yarısı ise, acil hammadde gereksinimlerinin karşılanmasına yöneliktir. Bu konuda Dünya Bankası uzmanlarının madde ve firma düzeyinde bir çalışma yaptıkları belirtilmektedir.

Program kredisinin dışında, Dünya Bankası tarafından Türkiye'ye verilmesi beklenen 450 milyon dolarlık proje kredisiyle ilgili olarak ise herhangi bir görüş bulunmadığı kaydedilmektedir.

Mayıs ayı içinde filtreli sigara sıkıntısının giderilmesinin planlandığını açıklayan Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, dünkü basın toplantısında.. (Foto : Ender Erkek)

★ MATARACI «MC HÜKÜMETLERİ ZAMANINDA FİLTRELİ SİGARA İMALİNDE KULLANILAN MALZEMELERİN İTHALİ İÇİN HİÇBİR DÖVİZ TRANSFERİ YAPILMAMIŞ» DEDİ

Filtreli sigara sıkıntısının mayısta kalkacağı açıklandı

☆ SİGARA ÜRETİM AÇIĞINI KARŞILAMAK AMACIYLA YURT DIŞINDA YAPTIRILAN SİGARALAR İÇİN DE YENİ ANLAŞMALAR CEPHE HÜKÜMETİ ZAMANINDA ELE ALINMAMIŞ

İSTANBUL (İSTA)

Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı filtreli sigara sıkıntısı konusunda dün bir basın toplantısı yapmıştır.

Gümrük ve Tekel Bakanı basın toplantısında, **«Filtreli sigara imalinde kullanılan filtre çubuğunun ve filtrenin üzerine sarılan uç bobinin tamamı yurt dışından ithal yolu ile sağlanmaktadır. MC hükümetleri zamanında bu malzemelerin ithali için hiçbir döviz transferi yapılmamış, üretim eldeki stoklarla yürütülmeye çalışılmıştır. Bu nedenle eldeki stokların giderek tükenmesi sonucunda imal makinelerinin bir kısmı devreden çıkartılmıştır»** demiştir. Tuncay Mataracı, filtreli sigara sıkıntısının ikinci nedeninin de sigara üretim açığını karşılamak amacıyla yurt dışında yaptırılan filtreli sigaralar için yeni anlaşmaların cephe hükümeti zamanında ele alınmaması olduğunu belirtmiş bu konuda da şöyle konuşmuştur:

«Yurt dışında yaptırılan fason imalata ait anlaşma sona ermeden durumun değerlendirilmesi, bu tedbire devam edilecekse, kesintisiz devamı için yeni anlaşmanın vaktinde ele alınması gerekirdi. Bu yapılmamıştır.»

Mataracı, bu yoldan ayda yaklaşık 500 bin kg. olarak satışa çıkarılan filtreli sigaranın 2,5-3 aydır piyasadan çekilmiş olduğunu söyleyerek, **«Alınan tedbirlerle sıkıntıyı yaratan etkenler ortadan kaldırılmıştır. Mayıs ayı içinde filtreli sigara sıkıntısının giderilmesi planlanmıştır»** demiştir.

Yurt dışında resmi bursla öğrenim görecek öğrencilerin sınav tarihleri belli oldu

ANKARA, (İSTA)

Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer bakanlıklar adına yurt dışında resmi burslu statüde öğrenim görmek üzere başvuran adayların yüksek öğretim kurumları tarafından saptanan sınav tarihleri merkezi ve sınav yapacak kurumların bir bölümü belli olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre sınav yerleri ve tarihleri şu şekilde belirlenmiştir:

SINAV YAPILACAK KURUM	Tarih	SINAV YAPILACAK MERKEZ
1— Boğaziçi Üni.	24.5.1978	İlgili fakülteler
2— Karadeniz Tek. Üni. (Makina ve Elekt. Fak.)		
a— Yabancı dil	24.5.1978 Saat 10.00	Makina-Elektrik Fak.
b— Bilim	24.5.1978 Saat 14.00	» » »
3— Denizli Devlet M.M.	25.5.1978 Saat 09.00	Isparta Dev. M.M. Aka.
4— İstanbul Üniversitesi		
1— Eczacılık Fak.	7.6.1978	Eczacılık Fak.
2— Veteriner Fak.	9.6.1978	Veteriner Fak.
3— Fen Fak.		
a— Matematik	1.6.1978	Fen Fakültesinde
b— Fizik	2.6.1978	» »
c— Biyoloji	5.6.1978	» »
d— Astronomi	9.6.1978	» »
4— Kimya Fak.	1.6.1978	Kimya Fakültesinde
5— Diş Hekimliği Fak.		
a— Bilim	2.6.1978	Diş Hekimliği Fak.
b— Yabancı dil	6.6.1978	» » »
6— Orta Doğu Tek. Üni.		
a — Bilim	24.5.1978 Saat 10.00	İlgili bölümler.
b— Yabancı dil	24.5.1978 Saat 13.00	Fen ve Edebiyat (Beşeri İlimler bölümünde)

BALIK SATICILARI DİRENİŞE GEÇTİ

İSTANBUL (İSTA)

Azapkapı'da kurulu olan Balık Satıcıları Esnafı Derneği'ne bağlı balık satıcıları, balık fiyatlarındaki artışın sorumlusunun kendilerinin olmadığını ileri sürerek dün balık satmamışlardır. Direnişle ilgili bir açıklama yapan Dernek Başkanı **Vural Dalar**, kendilerinin senelerden beri piyasaya bağlı olarak balık sattıklarını belirterek asıl pahalılığı kendilerinin değil, müstahsil ve kabzımal ikilisinin yarattığını belirtmiş, kabzımal ve müstahsillerin fiyatları düşürmemek ve İstanbul halkına ucuz balık yedirmemek için balık satıcısı esnafı mezat mahallinde tesir altında bırakarak fiyatları şişirdiklerini iddia etmiştir. **Dalar,** 9 Mayıs balık almama direnişinin esnafın isteği üzerine yönetim kurulunun kararıyla uygulandığını belirtmiştir.

ZAYİ

SEKA'dan aldığım kimlik kartımı kaybettim.

Hükümsüzdür.

Ahmet ALPAY

(Po: 459)

Göle Belediye Başkanlığından

1 — Keşif bedeli 1,500.000.—TL. olan Göle Belediyesi Hal bina inşaatı 2490 sayılı kanun gereğince kapalı zarf usulü ile 22/5/1978 Pazartesi Günü saat 15.00 de Belediye binası riyaset odasında İhale edilecektir.

2 — İhaleye girmek için 19/5/1978 günü Mesai Saatı sonuna kadar aşağıdaki evraklarla birlikte Belediye Fen İşlerine müracaat ederek yetki belgesi almaları.

a) En az işin keşif bedeli kadar müteahhitlik Karnesi.
b) 1978 Yılı Vizeli Ticaret Odası vesikası.
c) Teknik Teçizat Beyannamesi Noterden.
d) Teknik Eleman Beyannamesi.
e) Mali Durumu Bildirgesi.
f) Banka referans mektubu.

3 — Müracaatlıların yeterlik belgesi ve geçici teminatları ile birlikte Teklif mektublarını İhale saatinden bir saat öncesine İhale Komisyonuna vermeleri.

4 — Şartname ve Projeler mesai saatlerinde Belediyede görülebilir.

5 — Posta ile müracaat Kabul edilmez bu yüzden gecikmeler nazarı itibare alınmıyacağı ve keyfiyet ilân olunur.

(Basın 15349 = 327)

Tekel Genel Müdürlüğünden:

1 — 6 adet Filtre Takma Cihazı Montajı ve Yedekleri değişik şartnamesine göre teklif alma yöntemi ile dış piyasadan satın alınacaktır.

2 — İstekli Firmalar hazırlayacakları altı nüsha bedelli tekliflerini 7.6.1978 Çarşamba günü çalışma saati bitimine kadar İstanbul - Cibali'deki Merkez Satınalma Komisyonuna vereceklerdir. Bedelli teklifler Genel Müdürlükçe teşkil edilecek Teknik Heyetçe tetkik edilecek ve bu tekliflerden en düşük bedelli olana ihale yapılacaktır.

3 — Bedelli teklif verecek firmalar tekliflerine idari şartnamenin 20. maddesinde belirtildiği üzere teklif ve teslim edecekleri Filtre Takma Cihazlarının en az üç yıldan beri muvaffakiyetle kullanıldıklarını veya verimli çalıştıklarını veyahut çalışmalarından memnun kaldıklarını, kullananlardan alacakları vesikalarla tevsik edecekler ve bu vesikalarını tekliflerine ekleyeceklerdir.

4 — Şartnamesi anılan Komisyondan bedelsiz olarak alınabilir.

5 — Teklif verenler, tekliflerıyle beraber 587.442,— TL. lık geçici teminatlarını Genel Müdürlük veznesine yatırdıklarına dair makbuzlarını da vereceklerdir.

Duyurulur.

(Basın: 15591 — 366)

Ordu Cumhuriyet Savcılığından

Cinsi	Miktarı	Fiatı	Tutarı	Muvakkat T.	Tarihi	Günü	Saat	İhale Şekli
Ekmek 600 Grm. Tek Tip	175.000 Ad.	3.33	582.750.00	27.060.00	2.6.1978	Cuma	14.00	Kapalı Zarf
Sığır Eti	10.000 Kg.	50.00	500.000.00	23.750.00	2.6.1978	Cuma	15.00	Kapalı zarf
Gıda Maddeleri (11) Kalem			650.000.00	29.750.00	2.6.1978	Cuma	16.00	Kapalı zarf
Sebze (11) Kalem			276.500.00	14.810.00	2.6.1978	Cuma	16,30	Kapalı zarf
			2.009.250.00	95.370.00				

Ordu-Efirli E Tipi kapalı cezaevinin 1978 Mali Yılına ait Ekmek, Et ve (11) Kalem gıda maddeleri ile (11) Kalem sebze ihtiyaçları yukarıdaki şekilde ihaleye çıkarılmıştır. Taliplerinin Ticaret Odası Belgesi, Teminat Mektupları ve Tekliflerini havi kapalı zarflarını ihale saatından bir saat evveline kadar Cumhuriyet Savcılığı Odasında Toplanacak Komisyon Başkanlığına vermeleri icap eylediği, Postadaki vaki gecikmelerin kabul edilmiyeceği ve Şartnamelerinin hergün Mesai saatleri içinde cezaevi Müdürlüğünde görülebileceği ilân olunur.

(Basın 15152 — 311)

TALAT TURHAN, SADI KOÇAŞ VE MEMDUH UNLUTURK'E CEVAP VERIYOR:

Kontr-Gerilla Gerçeği

12 Mart sonrasındaki açık faşist dönemde Başbakan Yardımcılığı gibi önemli bir görevde bulunan Emekli Albay Sadi Koçaş'ın anılarının özeti Milliyet Gazetesinde yayınlandı. Anılarda adı geçenlerin Koçaş'ın yazdıklarına itirazları, eleştirileri, eklentileri, düzeltmeleri de aynı gazetede yayınlandı.
Bu konuda, 12 Mart sonrasında en ağır işkencelerden geçenlerden biri olarak «söz ve cevap hakkı» olduğuna inandığımız Talat Turhan da bir cevap yazısı hazırladı. Sayın Talat Turhan daha sonra hazırladığı cevap yazısının «yayınlanmadığını» belirterek çalışmasını Politika Gazetesine gönderdi.
Açılan bir tartışmanın daha da günışığına çıkması için, hiç bir ek yorum ve katkı yapmaksızın, Talat Turhan'ın, Koçaş, Ünlütürk, Türün gibi 12 Mart döneminin elebaşılarına yönelttiği soruları içeren bu yazıyı aynen sunuyoruz.

Kontr-Gerilla tartışmasının krinolojik özeti:

-1-

Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan «Sadi KOÇAŞ 12 Mart'ı Anlatıyor...» başlıklı yazı serisinin, 4 Nisan 1978 tarihli sayısında, Emekli General Memduh Ünlütürk, KONTR-GERİLLA konusunda açıklama yapmaya çağrıldı.

Ünlütürk, 12 ve 13 Nisan 1978 günleri verdiği yanıtta: «Kontr-gerilla gibi uydurma ve hayali bir teşkilatta görevlendirilmedim ve Türkiye'de kontr-gerilla teşkilatı yoktur» demektedir.

Bu yanıta karşı, sayın Koçaş, 16 Nisan 1978 günü: «Ünlütürk'ün açıklamalarından nuzur duydum. Dilerim bu cevap dedikoduları çıkaran ve yazanları da tatmin eder» ve «Bundan sonrası mı ancak kontr-gerilla vardır, adı geçen köşkte gözlerimiz bağlı olarak bize; biz genelkurmay kontr-gerilla ekibindeniz. Ve yeni duyduğum bir deyimle, siz gerilla iseniz biz de kontr-gerillayız, diyerek işkence yapıldığını söyleyenler, yayanlar ve yazanlar ve özellikle bunları Sıkıyönetim Mahkemesi tutanaklarına geçirenler (ki aralarında birçok subay ve bir de general vardır) ve özellikle bu işlere generalin acımı karıştıranlar cevap versinler» şeklinde bir açıklamada bulunmuştur.

Koçaş ile Ünlütürk arasında yeniden başlatılan bu tartışmada, **gerçekte taraf olan Ünlütürk ile onun işbirliği yaptığı güçler ve kişilerle, Zihni Paşa Köşkünde insanlık, vicdan ve ahlak dışı uygulamaların hedefi olmuş binlerce kişidir. Onlardan biri de benim.**

Kontr-gerilla örgütünün yasadışı tüm tertiplerine katılmış olduğu iddia edilen kişilerin, gerçekdışı açıklamaları ile bu tartışma kuşkusuz kapanmayacaktır.

1973 yılında tarafımızdan başlatılan günümüze degin süregelen bu tartışmanın, **kronolojik özetini aşağıya çıkarıyorum:**

---

8 Haziran 1973, Talât TURAN :

Kontr-gerillanın varlığını beyan ve Zihni Paşa işkence köşkünde keşif istemi.

(Dilekçe olarak İst. Sıkıyönetim K.lığı 3 No.lu As. Mah. Bşk.lığına verilmiş, işlem görmemiştir.)

---

12 Haziran 1973, Talât TURAN :

Kontr-gerilla örgütünün niteliğinin saptanılması ve bu örgütte yapılan işkencelerdeki Türün ve Ünlütürk'ün sorumluluğunu saptamak için bir Parlamento Araştırma Komisyonu istemi.

(Dilekçe olarak Başbakanlık, Gn. Kur. Bşk. lığı, K.K.K. lığına gönderilmiş, işlem görmemiştir.)

1973, CHP Akgünler Seçim bildirgesi, Sh. 173-174 :

«Sıkıyönetim kanadı altında faaliyet gösterdiği anlaşılan kontr-gerilla diye bir örgütün faaliyeti bütün dünyada duyulduğu halde resmi makamlarca üzerinde bile durulmamıştır.»

---

26 Eylül 1973, ECEVİT'in Ordu ve Giresun konuşması:

«Kontr-gerillanın örtüsü kaldırılmalı, karanlık tertiplere girenlerin hiç olmazsa yetkileri ellerinden alınmalı.»

(27 Eylül 1973 tarihli gazeteler.)

---

17 Ekim 1973 Faik TÜRÜN:

«Ben Kadıköy'deki köşkü kontr-gerilla örgütüne özel olarak hazırlattım...

... işkence iddiaları asla varit değildir.»

---

6 Aralık 1973, Talât TURAN :

«Kontr-gerilla görünüşte anarşi ve Marksizm-Leninizmle mücadele etmek amacıyla kurulmuş, gerçekte bir ucunun nerelere kadar uzandığını muhtelif vesilelerle açıkladığım ve herkes tarafından bilinen İstanbul Mafyasının ve bu çeteyle bütünleşmiş egemen çevrelerin çıkarlarını koruyan, birkaç muhterisin iktidar hırslarına hizmet etmek üzere çalışmış ve amaçlarından saptırılmış ..... işkence ve provokasyon örgütüdür.

Bu gizli örgüt, STK, MİT, emniyet teşkilatı ve diğer güvenlik kuvvetlerinden iktidar içinde iktidar olmak isteyen şebeke elemanlarınca seçilmiş kişilerden oluşan ve bir kısım yetkili kişilerin müsaade ve himayesi altında, örgüt amaçlarının gerçekleşmesi için yasadışı yöntemler uygulanmıştır...

Bugüne kadar kendi suçsuzluğumun ispatı çabası içinde olmaksızın, Türk Devletine, Türk Milletine saygımın bir sonucu olarak kontr-gerilla örgütünün devlete olan hıyanetinin ortaya çıkarılması çabasında bulundum... Devletin sağlam güçlerini eylemleriyle şaibe altına sokan bu gizli örgüt elemanları ve onları himaye edenlerin tertipleri meydana çıkarıldığında hem devletin sağlam güçleri şaibeden kurtulacak, hem maksatlı olarak yanıltılmaya çalışılan yargı organlarının doğru sonuçlara ulaşmalarına yardımcı olunacaktır. Aksi halde bu yara kabuk bağlamaz.»

(Dilekçe olarak İst. Sıkıyönetim K. lığı 3 No.lu Sıkıyönetim As. Mah. Bşk. lığına verilmiştir.)

---

6 Şubat 1974, Başbakan Bülent ECEVİT (Hürriyet) :

«İşkence, kontr-gerilla iddialarını ispat etmek için devlet arşivlerini karıştırmaya gerek yok.»

---

7 Şubat 1974, Faik TÜRÜN (Hürriyet) :

«İşkence olarak dün ne yapıldıysa bugün de onlar olmuştur.»

---

8 Şubat 1974, Faik TÜRÜN (Hürriyet) :

«Arcayürek :

— Kim buldu bu kontr-gerilla deyimini?

Türün :

— ... Talât Turan çıkardı bunu. Bir faşist örgüttür diye.»

---

11 Şubat 1974, Talât TURAN :

12 Haziran 1973'te Başbakan Talu'ya gönderilen ve işlem görmeyen dilekçe anımsatılmış, kontr-gerillanın niteliği ile Faik Türün ve Memduh Ünlütürk'ün işlevleri açıklanmıştır.

(Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevi'nden Başbakan Bülent Ecevit'e çekilen 380 kelimelik telgraf.)

---

18 Temmuz 1974, Talât TURAN :

Faik Türün'ün Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan beyanları eleştirilmiştir. (Türün'ün açıklamaları üzerine tanık olarak dinlenilmesini mahkemeden talep ettim. Mahkeme bu istemi kabul etmeyince, gazetelerin celbi talebinde bulundum. Bu istem kabul edilerek gazeteler mahkeme dosyasına konulmak üzere celbediği duruşmada ekleriyle birlikte 140 sahifelik dosya halinde sunulmuştur.

Dosyanın bir sureti 17 Temmuz 1974 günü Cumhuriyet, Milliyet ve Hürriyet Gazetelerine verilmiştir.)

İstanbul Sıkıyönetim K. lığı 3 No.lu Askeri Mah. verilmiştir. (5)

---

5 Ekim 1975, Talât TURAN :

Faik Türün'ü, kontr-gerilla konusunda gerçekdışı ve eski kabulleriyle çelişen seçim konuşmaları yapması üzerine kendisini kamuoyu önünde tartışmaya çağırdım. Bu çağrıyı kabul etmedi.

(7 Gün Dergisi'nin 1 Haziran 1977 tarih ve 247 sa. nüshasında yinelenmiştir.)

---

11 Ekim 1975, Talât TURAN, Şükran KETENCİ, Erdoğan KÖSEOĞLU (Cumhuriyet) :

Kontr-gerilla köşküne Cumhuriyet Gazetesi ekibiyle girilmiştir.

3-14 Kasım 1975, Talât TURAN :

İstanbul 2 No.lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine verilen 10 klasör ve 4283 sahifelik savunma ve ekli 59 kitapla kontr-gerillanın gerçek niteliği ortaya konulmuş ve bu konuda öne sürülen aksi iddiaların da gerçekdışı olduğu belgelerle kanıtlanmış bulunmaktadır.

(Devam edecek)

Faik Türün "Ben Kadıköy'deki Köşkü Kontr-Gerilla örgütüne özel olarak hazırlattım„ diyordu

tırmık

AYDIN ENGİN

Mr. Mitayn Takır'ın not defterinden...

Bu yazının başlığını «bilmece-bulmaca» mı koyalım, yoksa yukardaki gibi mi yapalım, diye biraz duraksadık. Çünkü yazıya bir bilmece ile girmek istiyoruz.

Şu satırlar kimin tarafından söylenmiştir, kimin tarafından söylenebilir, bunları söyleyene ne denir?

«...Çünkü Ecevit, Amerikan Kongresi üzerinde etkili olabilmek için hiç bir şey yapmadığı gibi, böyle bir çalışmayı 'yalvarmak' diye nitelendirmektedir. Duygusal davranılırsa, 'bize ne, bu Amerika'nın işi' denebilir. Hatta daha da ileriye gidilip, 'artık üst tarafını Amerika düşünsün' demek de kabildir. Konuyu 'milli gurur' meselesi yapanlar bile görülüyor...»

Dikkat ettiniz mi «konuyu milli gurur meselesi yapanlar bile görülüyormuş».

Yani olursa bu kadar olur. Milli gurur... Amerikan emperyalizmine uşaklık etmek varken, «milli gurur»dan söz etmek... Bu ne densizliktir böyle.

★

Durun daha bitmedi. Daha neler var neler. Şu satırlara da bir bakın bakalım:

«... Amerikan yönetiminin Kongre üzerindeki çalışmalarını yavaşlattığı, Panama kanalı konusundaki çabanın yarısını artık göstermediği şikayetini yapanlar, Panama'nın ve onun liderinin Amerikan yönetimine ne kadar yardımcı olduğunu da hatırlamalıdırlar...»

Anladınız mı? Eğer Panama'nın lideri gibi Beyaz Saray'ın toprağına yüz sürerseniz, zavallı «ABD yönetimine» yardımcı olursanız işler düzelir, Yoksa kalırsınız işte böyle yüzüstü, ambargolu ve Amerikasız...

★

Gene bitmedi. Gene bir alıntı sunacağız:

«... Hükümet programındaki bir cümle başından itibaren midemi bulandırmış, bir eksiklik dikkatimi çekmiştir. Cümle şudur: «Hükümetimiz, Türkiye'nin dünya ülkeleriyle ilişkilerini genişletip geliştirirken, bu Orta Doğu, Akdeniz ve Balkan ülkesi olarak bölgedeki tarihi ve coğrafi yerinin önemini kalıcı bir unsur olarak değerlendirecektir».

Ya Türkiye'nin Avrupalı karakteri? Atatürk'ün batıya döndürdüğü yüzü?

Bu bir unutkanlık ise bunun telafisi Sırsatı Hükümete, mesela Cumhuriyet Senatosunda verildiği halde hükümet buna yanaşmamıştır. Buna bazı 'dahi çocuklar'ın Yugoslav modeli ordu kurmak, 77'ler diye bilinen ne olduğu meçhul ülkeler grubuna katılmak, hem dış politikamızı, hem ekonomimizi 3. Dünya'nın paraleline sokmak...»

Ya bunlara ne buyurulur?

Batıdan kopmamızı isteyen bu münafıklara şimdi «kırk katır mı, kırk satır mı?» dense yeri ve layığı değil midir?

Hele hele Amerikan efendimiz hazretlerinin buyruğundan ve boyunduruğundan çıkıp 77'ler safında yer almak densizliğini, hainliğini ve rezilliğini savunanları ne yapmalı dersiniz?

Evet, araya kendimizi tutamayıp saplamalar yaptığımız alıntılar bu kadar. Şimdi şu sorulara cevap verin bakalım:

Bu satırlar kimin tarafından söylenmiştir?

Kimin tarafından söylenebilir?

Bunları söyleyene ne denir?

Cevap verin bakalım bu sorulara.

Örneğin, bunları söyleyen Türk müdür?

Örneğin bunları bir Amerikalı mı söyleyebilir, yoksa Amerikadan çok Amerikancı biri mi?

Öğneğin bunları söyleyene yurtsever denebilir mi?

Siz cevapları vere durun, Biz bir kısa açıklama ile bitirelim Tırmık'ı.

Bu satırlar 7 Mayıs Pazar günü, Hürriyet gazetesinin orta sayfasının sol üst köşesinde «Bu soruların cevabını bilelim ki» başlıklı bir yazı yayınlayan «Mister Mitayn Takır»ın not defterinden seçilmiştir.

Yani eğer utanacak bir şey varsa, bize düşmez. Utancı bu «Mister»in yandaşı ve belki de yurttaşı olduğu ülkeye düşer ...

KONGRE ILANI

Halkevimizin 2. olağan kongresinin 21 Mayıs 1978 Pazar günü saat 10.00'da Halkevi Lokalinde aşağıdaki gündem gereği toplanması kararlaştırılmıştır. Sayın üyelerimize duyurulur.

GÜNDEM:

1 — Açılış
2 — Divan seçimi ve saygı duruşu
3 — Mali ve çalışma raporlarının okunması
4 — Eleştiriler
5 — Yönetim kurulunun aklanması
6 — Seçimler
7 — Kapanış

KÜÇÜKÇEKMECE
HALKEVİ YÖNETİM KURULU

Po: 462

İLAN

Iskenderun Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğünden

İskenderun Arsuz (Uluçınar) bucağı ışıklı köyü mevkiinde bulunan ve maden dairesinde Ar-1411 numara ile kayıtlı krom sahasının işletme ruhsat hakkı 15.000.— lira bedel üzerinden yine aynı yerde olup 11630 İT 9034 numara ile sicilli krom sahasının ruhsat hakkı 1.100.000.— TL. bedel üzerinden ödenmeyen devlet hakkından dolayı 24.5.1978 Çarşamba günü İskenderun Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğü odasında satış komisyonu huzurunda saat 15.00 - 16.00 arası ayrı ayrı satışa çıkarılacaktır.

İhaleye iştirak etmek isteyenler 6183 sayılı yasanın 10/1-4 fıkralarında belirtilen teminatı İskenderun Malmüdürlüğü veznesine yatırarak makbuzun ihale sırasında Satış Komisyonuna ibraz etmeleri gerekir. Teminat değeri 77.500.— TL. ve 1.125.— liradır.

Maden sahası rezerv yönünden zengin olup ulaşım yönünden müsaittir.

İlk satış gününde verilen en yüksek pey muhammen bedelin %75 olan 825.000.— ve 11.250.— TL. dan daha düşük olursa satış 31.5.1978 Çarşamba günü aynı yer ve aynı saatte ihale edilecektir.

Daha geniş bilgi almak ve şartnamesini görmek isteyenler Vergi Dairemize baş vurabilirler.

İskenderun Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğü
(Basın 15541 — 357)

İLAN

Kulp Belediye Başkanlığından

Kulp Belediyesine ait iki adet kullanılmış Jenaratör grubu 2490 sayılı kanunun 31.ci maddesi gereğince kapalı zarf usulü ile satılacaktır.

1 — Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli	Geçici Teminatı	İhale Günü	Saati
a) HİTZINGER 100-105 KW.	1 Ad.	225.000.00	12.500.00	29.5.978	11.00'de
b) DEUTZ 100-105 KW.	1 Ad.	150.000.00	8.750.00	29.5.978	15.00'de

2 — İhale ile ilgili dosya mesai saatleri içerisinde ücretsiz olarak Belediye başkanlığından öğrenilebilir.

3 — Taliplerin yukarıda yazılı teminat akçelerini belediye veznesine yatırmakla ve kanuni şartlara haiz teklif mektuplarını ihale saatından bir saat önce belediyede teşekkül edecek ihale komisyonuna teslim etmeleri gerekmektedir.

4 — Postada vaki gecikmeler kabul edilmez.

(Basın 15463 = 345)

TÜRK NAZİLERİ 1965-1973 (3. bölüm)

ENDER KAMİL BOYACI

Komandolar "doğum semineri„ni basıyorlar

- 11 -

14 Nisan 1969 tarihli Milliyet Gazetesi olaya ait haberi şöyle vermişti:

«MHP'den ayrılarak N.A.Z.İ. rümuzunu taşıyan, «Nasyonal Aktivite ve Zinde inkişaf» adında bir dernek kuran 8 genç, amaçlarını açıklamak için, bir gazinoda basın toplantısı düzenledikleri sırada, komandoların saldırısına uğramışlardır. Kavgacıların, sandalye, taş ve sopalarla birbirlerine girmesi sonunda, NAZİ derneği kurucularından Gündüz Kapani, Yaşar Demiray ve Özcan Konut adındaki gençler ağır şekilde yaralandıkları için hastaneye kaldırılmışlardır.

Hastanede gazetecilerle konuşan Gündüz Kapani, «Türkeş, kendi ihtirası için gençleri sokağa dökmektedir. HEPSİNİN HAYATINA MALOLACAK BİR MACERA YOLU AÇMIŞTIR. Eski sempatizanı olduğumuz partiye artık kin besliyoruz» demiştir.

KOMANDOLAR «DOĞUM SEMİNERİ»Nİ BASIYORLAR...

8 Nisan tarihli gazetelerde şöyle bir haber okunuyordu:

«Dünya Sağlık Günü» münasebetiyle düzenlenen «Üremenin temel klinik ve halk sağlığı yönlerindeki bilimsel görüşmeleri» konulu seminer bugün MHP gençlik kollarına mensup oldukları söylenen komandolar tarafından basılmış, salonda patlayan molotof kokteyleri birçok üyenin pardesü ve çorabının yanmasına sebep olmuş, bazı kadın üyeler de baygınlık geçirmiştir. Patlamalar üzerine üyeler paniğe kapılmışlar ve salon bir anda «harp meydanına» dönmüştür. (8 Nisan 1969 tarihli Milliyet.)

Ankara'nın göbeğinde güpegündüz toplantıları basacak derecede gemi azıya alan komanda güruhuna, iktidarın polisinin müdahale etmekten azamî ölçüde kaçındığı görülmektedir. Çünkü komando güruhunun fikir babası Türkeş ise, para babası da Demirel çetesidir. Devrimci öğrencilere karşı gaddar ve amansız bir haşinlik içinde olan Demirel ve yaranı, komandolara el sürmekten çekinmektedir: Çünkü komando takımı, emperyalizmin vurucu gücü olarak, iç kavgadaki hıyanet pozisyonunu almıştır.

MHP KOMANDOLARININ FİNANSE EDİLMESİ SORUNU

Başbuğ Türkeş, 1969 Mayısının sonunda dosta düşmana müjdeyi vermiş, komando kurslarının bu yaz döneminde daha da geliştirileceğini memnuniyet ve mesruiyetle (!) beyan eylemiştir. Faşist komandoların marifetleri bellidir: Adam dövme, toplantı basma, miting dağıtma, okullarda terör havası estirme, Türkiye'yi bir kaosun içine sokmak işleri bu iş sürüsüne verilmiştir. Bu MHP komandolarını finanse eden ya da edenler kimdir, kimlerdir? Değirmenin suyu nereden gelmiştir? Kulağa gelen rivayetlere göre, Ege'de ÖZEL HAVAALANI bulunan ve köylüye zulmetmekten özel zevk duyan bir toprak ağasından gelmektedir değirmenin suyu.

MHP Genel Sekreter Yardımcısı Sürmen de komandoları mahalli esnafın beslediğini açıklamıştır. Birçok esnaf kendi bölgelerindeki komando kamplarına yiyecek ve çeşitli erzak yardımı yaptıklarını saklamamıştır.

Sarayın köpekleri, kulübenin avlusundaki köpeklerden daha besli olur. Irkçılar, naziler bunu çok iyi bilirler. Sarayın avlusunda kapitalistler nam-ı hesabına, gerileri acıyana kadar havlamak karşılığında, sarayın attığı kemikleri yalamakla geçinen bir hayli köpek vardır. Türkiye'de nazilik, sermaye yardakçılığının, sermayecilerin suç ortaklığının tâ kendisidir... Bunlar, soygunculuğun gizli ve kurnaz yollardan propagandasını yapmak üzere özel olarak terbiye edilmiş, şartlandırılmış, kobaylar, laboratuvar köpekleri dir. Hiçbir sermayeci, soyguncu, vurguncu çıkarı yoktur ki, hazi güruhunun desteği dışında kalmış olsun.

MHP yetkililerinin verdiği bilgiye göre, parti örgütünün gayreti ile kurulan komando kampları dışında kendileriyle aynı görüşü paylaşan TÜRK KÜLTÜR OCAKLARI tarafından da bunlara YARDIMCI nitelikte kamplar kurulmaktadır. Türkeş'in hedef olarak belirttiği 100 bin komando yetiştirilmesi için bu yıl kurulması plânlanan 34 KAMP'tan birçoğunun gerçekleştirildiği açıklanarak, buralarda «Parti fikirlerine uygun imanlı gençler»in eğitilmekte olduğu belirtilmiştir.

Bugüne kadar MHP Genel Merkezinin bilgisi içinde olan ve halen açık bulunan kampların yurttaki yayılışları şöyledir:

Sivas, Trabzon, Çorum, Karabük, Ayvalık, Adana, Ankara, İstanbul, Maraş, Gaziantep, Mersin ve Adapazarı bölgeleri... Bunun dışında önümüzdeki aylarda Aydın, Denizli, Zonguldak, Erzurum ve Rize'de de kamp kurulması için çalışılmaktadır. Kurulan kamplar için özel bir tahsisat yapılmamakta ve kamp bölgesindeki MHP sempatizanları bu gençlere yardımda bulunmaktadır. MHP yetkilileri, kampların yiyecek ihtiyacının karşılanması için mahalli partililerin ve komandolara yakınlık duyan ESNAF'ın kendi taşıtlarıyla yardımcı olduklarını söylemişlerdir.

1968 yılından itibaren özel laboratuvarında yetiştirdiği şartlandırılmış bozkurtları piyasaya süren Türkeş, Siyasal Partiler Kanununu ihlâl ettiği yetişmiyormuş gibi, Türkye'nın her yerinde halktan yana olan her hareket'e bağlı bulunduğu uluslararası - gayrımilli sermayeci takımının yüksek menfaatlerine uygun şekilde halka karşı terör yaratmaya hız vermiştir. Milliyetçi Hareket Partisi, 1969 yılında seçim sathı mailinde 34 ilde birden «gençlik kampı» adı altında komando kampı açmak kararındadır. MHP isimli örgütün lideri Türkeş, bu kararını açıklarken, kampların beş vakit namaz esasına göre ayarlanacağını söylemiştir. En masum ve tamamiyle kanun sınırları içinde kalan gösterilerde bile, halkın gerçek dostları olan, gerçek milliyetçiler olan sosyalistlere karşı bütün baskı olanakları göz açtırmadan kullanılırken, Adalet Partisi iktidarı tarafından desteklenmekte, açıkça korunmakta, para dahi verilmektedir. Demirel'in kardeşlerinden Hacı Ali Demirel'in bizzat elden para verdiği kişiler dahi vardır.

Türkeş ve Demirel azimli bir cephe halinde, kolkola, omuz omuza halka ve halkın dostlarına karşı şebekeler örgütlendirilmesine 1969 seçimleri arifesinde hız vermişlerdir...

TAŞER'DEN SEÇMELER!

«Komandolar ipeğe sarılmış bir çeliktir...» diyordu Türkeş'in sağ kolu, sâbık 14'lülerden Dündar Taşer komandolar, gazete kâğıdına sarılı demirle kafa kol kırdıkları için, herhalde bay Taşer böyle diyor.

Ne imiş? **«Türkiye'nin her yerinde varlığını duyuran bu gençlere biz «Boz kurtlar» demiştik.** Halk (?) (komandolar) dedi. İş sözde değil, özdedir... (Devlet Gazetesi, 8 Eylül 1969; Mesele, s. 94)

«Ülkü Ocaklarında toplanmış olan vatansever, feragatli gençler vardır. Yaz tatillerinde kamplara giderler, fikren ve bedenen eğitim görür, tabiatın zorluklarına karşı tek ve toplu mücadele için yetişirler. Türkiye'yi tahribe yönelmiş olanların fikirlerini, siyasetlerini, taktiklerini incelerler, Türk milletini yüceltecek iman, fikir ve hareketlerin manasını öğrenirler. Kendileri ile fikren tartışamayacak olanlar, fiilen kavgayı gözlerine alamayacak kadar güçlerini görürler...» (a.g. yazı.)

YARIN

SERİ CİNAYETLER DÖNEMİ

Telra'da çalışan işçilerin işten çıkarılması üzerine

Maden-İş üyesi 2800 işçi yemek boykotu yaptı

★ HİKMET ASLAN İŞTEN ÇIKARMALARI PROTESTO EDEREK İŞTEN ÇIKARMALARA KARŞI SAVAŞIMIN SÜRECEĞİNİ AÇIKLADI...

İSTANBUL, (İSTA)

Maden - İş Sendikası'nın örgütlü olduğu Profilo Holding'e bağlı National Televizyon'ları üreten TELRA Fabrikasından 40 işçinin işlerine somut gerekçe gösterilmeksizin son verilmesi üzerine, Profilo Holding işyerlerinde çalışan 2800 işçi yemek boykotu yapmışlardır.

Arkadaşlarının işten çıkarılmasını protesto eden Profilo işçileri, işten çıkarmaları kınadıklarını ve bununla işçilerin yıldırılamayacağını belirtmişlerdir. TELRA'da işçi çıkarılması üzerine İSTA muhabirine açıklama'da bulunan Maden - İş Sendikası 6. Bölge Temsilcisi Hikmet Aslan kıyımların sınıf sendikacılığının örgütlü gücüne yöneltildiğini belirterek bu oyunların geçit bulamayacağını açıklamış ve şunları söylemiştir:

«Profilo işvereni yine acımasızca işçi kıyımına başlamış ve devam etmektedir. Amacı bilinçli işçileri işsizliğin pençesine iterek kendince cezalandırmak ve böylece sınıf sendikacılığına darbe vurmaktır. Bu girişimini gizlemek için işçilerin kendi arzusu ile çıktığını söyleyen Profilo işvereni işçiler tarafından yemek boykotu yapılarak protesto edilmiştir. Profilo işvereni unutmasın ki Profilo işçileri birlik içindedir ve dayanışma içindedir. Bu böyleydi ve böyle sürecektir...»

Gima ve Vakko işçileri de artık BANK-SEN saflarında

★ GİMA'NIN ANKARA, ZONGULDAK, ESKİŞEHİR, KONYA, ADANA VE İSTANBUL İŞYERLERİNDE BANK-SEN ÖRGÜTLENMESİNİ TAMAMLADI VE TOPLUSÖZLEŞME YETKİSİ İÇİN BAŞVURDU...

★ VAKKO ANKARA MAĞAZASINDA ÇALIŞAN BÜTÜN İŞÇİLER BANK-SEN'DE ÖRGÜTLENDİLER.

★ YÜCEL ÇUBUKÇU, GİMA İŞÇİLERİNİN SINIF SENDİKACILIĞI SAFLARINDA BÜTÜNLEŞTİĞİNİ BAĞITLANACAK SÖZLEŞMEYLE SINIFSAL İLKELERİN YAŞAMA GEÇİRİLMİŞ OLACAĞINI AÇIKLADI...

İSTANBUL, (İSTA)

Uzun bir süredir örgütlenme çalışması sürdürülen GİMA'nın bütün mağazalarında artık toplusözleşme yetkisi bekleyen DİSK'e bağlı Bank - Sen, sınıf sendikacılığı ilkelerinin toplusözleşmelerle bir kez daha yaşama geçirileceğini açıklamıştır.

GİMA Mağazalarında örgütlenme çalışmasının gerçekleştirilmesi ve toplusözleşme yetkisinin istenmesi üzerine İSTA muhabirine açıklamada bulunan Bank - Sen Genel Sekreteri ve Toplusözleşme Dairesi Başkanı Yücel Çubukçu uzlaşmacı Türk - İş üyesi Tez Büro - İş Sendikası'nın ve işverenin bütün engellemelerine rağmen Ankara başta olmak üzere Zonguldak, İstanbul, Eskişehir, Konya ve Adana mağazalarında mutlak çoğunluğun Bank - Sen'de bütünleştiğini belirtmiş ve şunları açıklamıştır:

«Uzun bir dönemdir Tez Büro - İş Sendikası'nın yetkili olduğu bu işyerinde genel kurul kararıyla Bank - Sen'e katılan Teknik - İş Sendikası örgütlenmeye başlamıştı. Katılmanın gerçekleşmesinden sonra ticaret, büro ve eğitim işçilerinin örgütlenmesini geniş bir düzeyde sürdüren sendikamız bu işyerindeki örgütlenmesini Bank - Sen 4. Böige Temsilciliği ile Ticaret Büro Merkez Temsilciliği birlikte yürütmüşlerdir. Örgütlenmenin 6 kenttede başarıyla tamamlanması sonucu bu ay başında sözleşmenin feshi beklenmiş ve toplusözleşme yetkisi istemında bulunulmuştur. Bu aşamada artık toplusözleşme yetkisinin kesinleşmesini beklemekteyiz.»

Bank - Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu ticaret ve büro işçilerinin örgütlenmesinin sınıf sendikacılığı tarafından gerçekleştirilmesi açısından GİMA örgütlenmesinin ayırdedici bir özellik taşıdığını da belirtmiş, Tez Büro - İş Sendikası'nın GİMA'dan çıkarılmasının önem kazandığını belirtmiştir.

ANKARA'DAKİ TÜM VAKKO İŞÇİLERİ BANK-SEN'E GEÇTİ...

Öteyandan Ankara'daki Vakko Mağazasında çalışan bütün işçilerin Bank - Sen'e geçtiği bildirilmiştir. İşçiler daha önce haberleri olmadan

BANK - SEN Genel Sekreteri Yücel ÇUBUKÇU

Hak - İş'e bağlı Eğitim - İş'e üye yapıldıklarını hatta kendileri adına toplusözleşme da hi imzalandığını, bunu öğrenir öğrenmez Bank - Sen'e geçtiklerini açıklamışlardır.

Bilindiği gibi Teknik - İş Sendikası Bank - Sen ile birleşmeden önce Eğitim - İş Sendikası Vakko'da sahte üye fişleriyle yaptığı bu girişim üzerine Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurmuş ve sahtekârlığı ortaya çıkarmıştı. O günden sonra işveren işçiler üzerinde baskı kurarak işçilerin Teknik - İş'e geçmelerini engellemek istemişti.

Tekel işçilerinin sorunları gözardı ediliyor

★ ONBİNLERCE İŞÇİNİN ÇALIŞTIĞI TEKEL İŞYERLERİNDE YIĞINLA SORUN OLMASINA RAĞMEN 9 OTURUMDA 109 SÖZLEŞME MADDESİ GEÇİRİLDİ...

İSTANBUL, (İSTA)

Tekel'de çalışan onbinlerce işçinin sorunu Türk - İş üyesi Tek Gıda - İş Sendikası ile Tekel Genel Müdürlüğü arasında yürütülen son dönem toplusözleşme dönemin de de önemli hiçbir çözüme ulaştırılmamaktadır. Toplu sözleşmenin «hızla» geçirildiği Tekel sözleşmesinin parasal ve sosyal yardımlar konusu önemsiz toplusözleşme hükümleri olarak ele alınmakta, hemen hemen hiçbir konu üzerinde yeterli durulmamaktadır.

Bilindiği gibi Tekel işyerlerinde geçici ve sürekli olarak çalışan onbinlerce işçi bulunmaktadır. Öğrenildiğine göre, Tekel işçilerinin önemli toplusözleşme hükmü durumunda olan kıdem, çalışma koşulları, iş güvenliği ve işçi sağlığı ve diğer kalıcı hükümlerde hemen hiçbir anlaşmazlık olmadan geçirilmiştir. 9 Oturumda 109 madde bu koşullarda geçirilmiş 3 Mayıs'da başlayan 10. oturumda kalan diğer 34 maddenin görüşülmesine başlanmıştır. Görüşülen bu maddeler geçici kazanımları içermekte olup hepsi de parasal konulara dayanmaktadır.

Aslantaş Barajında irade beyanı yarın yapılıyor

ANKARA (İSTA)

Devlet Su İşlerine bağlı Aslantaş Barajı'nda irade beyanı uygulaması 11 Mayıs'ta yapılacaktır.

İrade beyanına DİSK'e bağlı Tek. Ges-İş Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Tes-İş Sendikası katılmaktadır. DSİ 6. Bölge Müdürlüğüne bağlı bu işyerinde Bölge Müdürünün DİSK'e bağlı Tek. Ges-İş Sendikası karşısında yıldırma hareketlerine geçtiği ancak buna rağmen işçilerin Tek. Ges-İş Sendikası'nda örgütlendikleri bildirilmiş, 11 Mayıs'ta yapılacak irade beyanı uygulamasından Tek. Ges-İş'in güçlü çıkacağı belirtilmiştir.

Alemdar Kimya Fabrikasında 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak sözleşmeye geçti

İSTANBUL (İSTA)

DİSK'e bağlı Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikası 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak benimsettirildiği Alemdar Kimya Sözleşmesini bağıtlamıştır.

200 işçinin çalıştığı işyerinde ücretlere birinci ve ikinci yıl için saat ücretlerine toplam 20 lira zam yapıldığı, ikramiyelerin birinci ve ikinci yıl için toplam 8 maaş tutarına çıktığı sözleşme konusunda İSTA muhabirine açıklamalarda bulunan sendikanın Kartal Şube Başkanı Eşref Okumuş, 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak toplu sözleşmeye geçtiğini belirterek 1 Mayıs'ta servis arabalarının işçilerin isteğine göre kullanılacağını açıklamıştır.

TÜRK HOECHST'TE GREVE GİDİLİYOR

Öteyandan 100 işçinin çalıştığı Çayırova'da kurulu Türk Hoechst Fabrikasında toplusözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanmaması üzerine Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikası'nın greve hazırlandığı belirtilmiştir. Ayrıca Çayırova'da kurulu Polfaş'ta ise toplusözleşme yetkisinin alınması için çalışıldığını belirten Kartal Şube Başkanı Eşref Okumuş, işverenlerin işçilere baskı yapmak istediğini ancak işçilerin örgütlü olarak buna karşı çalıştığını vurgulamıştır.

Hürcam-İş Genel Sekreteri ile cam işçilerinin sorunları üzerine bir görüşme

Cam işçileri kalıcı kazanımların güvence altına alınmasını istiyor

5 Önemli cam fabrikasında toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine DİSK'e bağlı Hürcam - İş Sendikası uzlaştırma kurulunda gitti. Uyuşmazlık çıkan toplusözleşme hükümleri nelerdir; Şişe Cam Holding in sendikaya dayatmak istedikleri nelerdir kalıcı kazanımlar için nasıl bir savaşım içine girilmesi gerekir? Bütün bunlar bu dönemin önemli konuları... Sendikanın Genel Sekreteri Ali Rıza Gülkaya ile bu konuları görüştük. Dayatılmak istenenin yüklenilemeyeceğini belirtti bize. Hürcam - İş Sendikasının böyle bir yükün altına girmesi için kimse tarafından zorlanamayacağını böyle bir zorlama karşısında cam işçilerinin birliğinin her günkünden daha önemli olduğunu açıkladı.

★ Holding'in Cam İşçilerinin ücretler ve kalıcı kazanımlarına karşı düşmanca tavır içinde bulunması; «çalışma barışı» adına sefalet hükümleri dayatma istemi benimsenemez.

★ Şişe Cam Holding 100 büyük kuruluş arasında 7. sıra olmasını övgüye değer bulurken ücretlerin ve sosyal yardımların çok düşük olması gerçeğine ne diyor?

İSTA:

Cam işkolunda 5 önemli fabrikada 3000'e varan işçi için sürdürdüğünüz toplusözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadı ve uyuşmazlığa düştünüz. Bunun nedenleri ve getirebileceği sonuçlar üzerine açıklamalarda bulunurmusunuz?

A.R.GÜLKAYA:

Toplusözleşmelerin sürdüğü işyerlerinin hepside Şişe Cam Holding'e bağlıdır. Bu holding bunalımdan çok az etkilenen yatırımlarını durmaksızın arttıran, ve işkolunda mutlak bir egemenliğe sahip bir tekeldir. Türkiyede cam piyasası bunların elindedir ve Orta Doğu'ya ihraç yapmaktadırlar.

Ancak belirtmek isterim ki 10.000'e yakın işçinin çalıştığı işkolunda ücretler düşük sosyal yardımlar kısıtlı işçilerin yasal kazanımlarından öteye toplusözleşmeyle belirlenmiş kazanımları yok denecek kadar azdır. Örneğin Çayırova Cam fabrikasında 20 yıllık işçinin saat ücreti 20 liradır. Türkiye'nin 100 büyük kuruluşunun arasında kâr olarak 7. sırayı alan bu holdingin işyerlerinde böylesi düşük ücretlere karşı mücadele etmenin bir sendikal örgütün hakkı olsa gerek... Daha önceki toplusözleşme dönemlerinde edinilen kazanımların da enflasyon, hayat pahalılığı ile yok olduğunu da düşünün. Ücretlerde ve sosyal yardımlarda istemlerimizin haklılığı ortaya çıkar.

İSTA:

Kalıcı ve sınıfsal kazanımlar bir sözleşmenin gerçek niteliğini belirlemede en önemli unsurlardır. Bu dönem toplusözleşmelerde siz kalıcı ve sınıfsal kazanımlar üzerinde neler getirdiniz. Holding'in bunlara karşı tavrı ne oldu... Sanırım bunların yanıtlanması uyuşmazlığın neden çıktığını açıklayacaktır.

A.R.GÜLKAYA:

Sendikamızın toplusözleşme taslağında belirlediği ana konular üzerinde Holding anlaşmaya yanaşmadı... Onlar ücretler konusunda geri, üstelik hiçbir sendikanın bu gün için benimsemeyeceği geri bir ücret verebileceklerini söylediler. Birinci yıl ve ikinci yıllar için toplam 14 lira. Bu gülünç bir istektir.

Diğer yandan ikramiyeler konusunda artırım istiyoruz. Kıdem tazminatlarının yasal çerçevede kalmasına gözyumamayız. İşsizlik sigortasının olmadığı ülkemizde bu kazanımın geriye götürülmesi bizden istenmemelidir. Kaldıki bu cam fabrikalarından işten çıkarılan bir işçi işkolunda Holding'in egemenliği mutlak olduğundan diğer bir işyerine girememektedir. Yani bir «kara liste»ye alma gibidir.

Ayrıca disiplin kurulları iş ve işçi sağlığı sorunları var. Çalışma saatlerinin 45 saate indirilmesini istiyoruz. Ağır bir iş olan cam işçiliğinin haftalık çalışmasında indirimi zorunlu görüyoruz. Sendika olarak 48 saat üzerinden ödeme ancak 45 saat üzerinden çalışma önerisi getirdik.

İSTA:

Bayram ödenekleri ve diğer hükümler ne olmaktadır?

A.R.GÜLKAYA:

İşveren bayramlarda da işçinin normal bir çalışma süresi içinde bulunmasını istemektedir. Kendi keyfi istemlerini dayatmak arzusunda... Ancak biz buna kesinlikle karşıyız. Önemli bir kazanım olarak bayramlarda tatil olmasını istiyoruz. Diğer önemli gördüğümüz bir konu DGM direnişinden atılan iki arkadaşımızın işe alınması ile Paşabahçe Şişe Cam Fabrikasında Hürcim-İş Sendikası üyesi oldukları ve bu doğrultuda çalışma yaptıkları, yani en demokratik haklarını kullandıkları için işten çıkarılan 10 arkadaşımızın tekrar işe dönmeleridir. Arkadaşlarımızın işe dönmesinde ısrarlıyız, kararlıyız...

Cam işçilerinin savaşımı

Son dönem toplusözleşme görüşmelerinde beliren uyuşmazlıkla cam işçilerinin savaşımı zorlu bir döneme girmiştir. Binlerce cam işçisi kalıcı ve sınıfsal kazanımlarını pekiştirmek, çalışma koşullarını iyileştirmek, kazanımlarını ileri boyutlara dayatmak istemektedirler...

Cam işkolunda çalışan işçilerin sayısı diğer birçok işkoluna göre azdır. Ancak bu işkolunda çalışan işçilerin büyük bir çoğunluğu Şişe Cam Holding adlı bir tekelin işyerlerinde çalışmaktadır... Çokuluslu tekellerle içiçe geçmiş bu tekelin işyerlerinde ücretler düşüktür, sosyal yardımlar kısıtlı, çalışma koşulları kuralları içinde düzenlenmemiştir...

Toplusözleşme Ocak 1978'de yetki istemininden sonra başlatıldı Şişe Cam Holding işyerlerinde... Türk-İş üyesi Kristal-İş Sendikası ile DİSK'e bağlı Hürcam-İş Sendikası işkolunun iki sendikası... Aynı dönem içinde işkolu yetkisi için Çalışma Bakanlığına başvuran sendikalar işyeri yetkileri için çağrıda bulundular... Ancak yönetiminde uzlaşmacılığın egemen olduğu Kristal-İş Sendikası, daha önce aldığı sahte işkolu yetkisini bu kez alamadı. Hürcam-İş Sendikası işkolu yetkisinin ortada bırakılması karşısında yargıtaya başvurarak Bakanlığın işkolu yetkili sendikanın belirlenmesi yöntemine karşı çıktı; İşkolunda Hürcam-İş Sendikasının yetkili olduğunu açıkladı...

Bir yandan işkolu yetkisi ortada sayılırken diğer yandan işyeri yetkisi erkasından başlatılan toplusözleşme görüşmeleri ardarda uyuşmazlıkla sonuçlandı. Hürcam-İş Sendikası 5 önemli cam fabrikasında anlaşma sağlanmaması üzerine uzlaştırma kuruluna gitti... **Bu aşamada cam işçilerini iki önemli savaşım bekliyor: biri işkolunda yetkili sendika olması için Hürcam-İş Sendikasını güçlendirmek sendikal birlik savaşımını geliştirmek, diğeri sınıf uzlaşmacılığına ve tekellerin dayatmasına karşı direnmek...**

ARADA BİR

Durum saptaması üzerine

Mevlut CAN

Toplumsal değişim, kurulu düzenin işlerliğini sağlayan yasa metinlerinin de değişmesini ve yeni oluşumlara göre yorumlanmasını gerektiriyor. Değişen toplum, bazı değerlerini dışlarken ister istemez yeni değerlerini yine kendisi yaratıyor. İşte, dışlananlar arasında yasa metinleri de var. Yasalar, durgun bir toplum yapısını yansıttıklarından, yürüyen yaşamın gerisinde kalıyor. Ancak, yasaların istemlere uygun olarak yorumlanması ile toplumların çağdaş gelişim çizgisinin korunma şeı mümkün olabilir.

1961 Anayasası'nın getirdiği temel iktisadi ve sosyal haklardan en önemlilerinden biri de işçilere tanınan toplusözleşme ve grev hakkıdır. Gerçekten Anayasanın 47. maddesi: «... işçiler, işverenlerle olan münasabetlerinde iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek amacıyla toplusözleşme ve grev hakkına sahiptirler» kuralını getirmiştir. Anayasa, toplusözleşme ve grev haklarını geniş anlamı ile belirlerken, 275 sayılı Yasa Anayasal hakkın özüne dokunacak bir biçimde eksik düzenlenmiştir. Nitekim, 1963 yılından bu yana geçen 15 yıl içinde işyerinde yetkili sendikanın saptanmasında bir türlü uzlaşmaya varılamamış, sendikalar arasında nedensiz sürtüşmeler yaratılmasına adeta olanak hazırlanmıştır. Konuya özgü olmak üzere yerel yargı organları ile Yargıtay'ın vermiş olduğu bazı kararlar ise işleri bazı hallerde büsbütün çıkmaza sokmuştur.

Bilindiği üzere 275 sayılı Yasanın 7. maddesi, sendikaların toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini işyerinde veya işkolunda çalışan işçilerin «çoğunluğunu temsil etme» koşuluna bağlamış bulunmaktadır. Aynı yasanın 11. maddesi ise, sendikaların «çoğunluğu temsil etme» niteliğinin idari organlarca saptanacağını öngörmektedir. Yasada çoğunluğu temsil etmenin hangi organca belirleneceği gösterildiği halde, çoğunluk araştırmasının nasıl yapılacağı açık bir biçimde (belirtilmemiştir) gösterilmemiştir. O halde 275 sayılı Yasanın amaçladığı, çoğunluğu sahip sendikanın sağlıklı bir biçimde saptanmasıdır. Bu nedenle de, yasada sadece çoğunluk ilkesine açıklık getirilirken, işyerinde veya işkolunda çoğunluğa sahip sendikayı ortaya çıkaracak bir yöntem belirtilmemiştir.

Yasal düzenlemedeki bu belirsizlik uygulamada, işçi sendikalarının bir işyerinde yasa işkolunda çoğunlukta olduğunu üye kayıt fişleri ya da üye kayıt defteri ile kanıtlamaya çalışmışlardır. Bu tür bir uygulamanın dayanağı da 274 sayılı Sendikalar Yasasının 5, 6 ve 28. maddelerinden kaynaklanmaktadır. Buna göre üyelik, üye kayıt fişinin imzalanmasıyla kazanılmakta ve istifa ile de kaybedildiğinden, çoğunluk araştırmasında da üye kayıt fişi veya üye kayıt defterine dayanmanın yeterli olduğu uzun bir süre benimsenmiştir. Kaldı ki, 274 sayılı Sendikalar Yasasında düzenlenen «üyelik, üye kayıt fişinin imzalanmasıyla kazanılır» hükmü ile 275 sayılı Yasa anlamında işyerinde toplu iş sözleşmesi bağıtlayacak sendikanın saptanmasında çoğunluk araştırmasının yapılması ayrı ayrı şeylerdir.

Sendika üyeliğinin sağlam temellere oturtulmamış olması, üyeliği kanıtlayıcı belgelere sıkı sıkı bağlı kalmanın Anayasal anlamda sendika özgürlüğünü kısıtlayacak boyutlara ulaşan düzmece belge düzenlemeye kadar gidilmiştir. Hiç kuşkusuz sendika özgürlüğünü düştüğü bu çukurdan kurtarmanın tek yolu da üye kayıt fişi veya defterine yeterince bel bağlamamaktan geçiyordu. Bu nedenle de çoğunluk sendikasının saptanmasında gizli oy açık sayım şeklindeki bir yöntem ortaya konulmuştur. Adına ister referandum, isterse serbest işçi oylaması denilsin, işçilerin baskıdan uzak bir biçimde sendikalarını seçmelerine olanak sağladığı için, Anayasal hakların da bir türlü güvencesi olmuştur.

Ne var ki Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 1975—269-7 sayılı kararında, «yetkili sendikanın tesbitinde boşluk bulunmadığını, mevcut düzenlemenin yeterli olup olmadığı da kanun koyucunun yetki alanına girdiği» gerekçesiyle referandum yolunu önemli ölçüde tıkamış, yine işyerinde yetkili sendikanın saptanmasının üye kayıt fişi veya kayıt defteri gibi güvenilirliği tartışmalı belgeler düzenine götürmüştür. Ancak bu arada yerel yargı organlarının yetkili sendikanın saptanmasında işçilerin oylarına başvurulması gerektiği biçiminde kararlar verdiği gözden kaçmamıştır.

Görülüyor ki, işyeri veya işkolunda yetkili sendikanın üye fişleri ile saptanması büyük ölçüde görevlilere gölge düşürmekte yada idareye olan saygınlık giderek azalmaktadır. Bir de buna sendika özgürlüğüne düşen gölge eklenecek olursa, böyle bir yöntemi savunmak en azından yasalara olan güvenin korunması açısından da sakıncalıdır. Kuşkusuz, «durum saptaması» kesin bir çözüm yolu olarak görülmemelidir. Ancak, işçilerin kendi özgür oyları ile işyerinde yetkili sendikalarını belirlemeleri Anayasal gerekliliktir. Anayasal hakların yaşatılması için de zaman geçirilmeksizin referandum yasal bir düzene kavuşturulmalıdır. İşte o zaman işyerinde özlenen demokratik ortam oluşturulmuş olacaktır.

Demokratik Örgütlerden Haberler

TBMM BİNASININ GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA ULUSAL BİR YARIŞMA AÇMANIN TEK TUTARLI YOL OLACAĞI BELİRTİLDİ...

TBMM Kampusunu geliştirme projelerinin elde edilmesi amacıyla ulusal bir yarışma açmanın, tek tutarlı yol olacağı belirtilmiştir.

Mimarlar Odası Genel Sekreteri Ali Artun önceki gün düzenlediği basın toplantısında, TBMM binasının Mimarı Holzmeister ile Oda yöneticilerinin yaptıkları toplantılarda görüş birliğine vardıklarını belirtmiş, TBMM Kampusunun geliştirilmesinin özel bir iş gibi değerlendirilmemesi gerektiğini söylemiştir. Artun açıklamasında TBMM'nin simgesel anlamda halkın malı olduğunu bildirmiş. «TBMM yapısıyla ilgili gelişmelerde tüm mimarların sorumluluk duyması ve katkı getirme isteminde olması doğaldır. Bu sorumluluk ve istemin önüne geçilmemelidir» demiştir.

Artun Mimarlar Odasının görüşlerini almayarak, yarışma dışı yollarla elde edilecek projelerle gerçekleştirilecek yeni yapıların Mimarlar topluluğu ve kamuoyu tarafından benimsenmeyeceğini de belirtmiştir.

Doğu'da çıkacak olaylar

(Baştarafı 1. Sayfa'da) konusunda görüşbirliğine vardıklarını ifade eden Ecevit, iki ülke arasındaki görüşmelerde yararlı sonuca varılamadığı konusundaki basında çıkan haberlerin doğru olmadığını da sözlerine eklemiştir.

FEDERAL ALMANYA GEZİSİ

Konuşmasında Federal Almanya'ya yapacağı gezi ve Alman yetkililerine götürülecek öneriler hakkında da bilgi veren Ecevit, genellikle Almanya'daki Türk işçileri ile çocuklarının eğitim ve sosyal güvenlikle ilgili sorunları konusunda önerileri olduğunu bildirmiştir.

Dış güvenlikle ilgili olarak Federal Almanya'dan her yıl alınan 100 milyon markalık askeri yardımın dışında isteklerde bulunulacağını belirten Ecevit, Federal Almanya'dan, Türkiye'nin askeri araç ve gereç yapması ve pazarlama için yardım isteyeceklerini açıklamıştır.

Ecevit, basın toplantısında, içgüvenlik sorununa da değinmiş ve Scotland Yard'dan gelen uzmanların Türkiye'de polisin eğitimi konusundaki eksiklikleri gidermek için çalışacağını belirtmiştir.

Vergi Yasa Tasarısı konusunda da görüşlerini açıklayan Başbakan Ecevit, bazı çıkar çevrelerinin bundan tedirgin olduğunu söylemiştir.

SORU VE CEVAPLAR

Daha sonra soruları cevaplandıran Başbakan Bülent Ecevit, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın görüşme önerisinin reddedildiği yolundaki haberleri doğrulamıştır. Bir gazetecinin MSP Genel Başkanı Erbakan'ın **«Bu vergi tasarısı sosyalizme geçişi planlıyor»** şeklindeki sözlerini hatırlatarak görüşlerini sorması üzerine Başbakan şunları söylemiştir:

«Bazı sol gibi görünen girişimler özellikle kapitalist ülkelerde yıllardan beri uygulanmaktadır. Bırakınız sosyal-demokrat ülkeleri, kapitalist ülkelerde bile spekülatif yollarla vergi kaçırmaları önlemek için en acil ve sert önlemler alınmıştır. Eğer bu ülkeler vergi konusunda sözünü ettiğimiz önlemleri almasalardı şimdi bu duruma gelemezlerdi.. Biz sadece havadan gelir elde etmek isteyenleri engellemek istiyoruz.»

1 MAYIS

Başbakan Bülent Ecevit bir gazetecinin **«Demokratik Parti ve Cumhuriyetçi Güven Partisi 1 Mayıs'ı sizden ayrı değerlendirdiler, bu konuyla ilgili görüşleriniz nelerdir»** şeklindeki sorusunu cevaplandırırken de yine İlerici Gençler Derneği ve İlerici Kadınlar Derneğinin adlarını vererek daha önceki basın toplantısında söylediklerini tekrarlamıştır.

Ecevit daha sonra toprak reformu yasa tasarısı için Anayasa Mahkemesi tarafından yeni bir yasa çıkarılması için hükümete verilen sürenin dolduğunu hatırlatan bir gazeteciye yeni bir yasanın hazırlanması için istekte bulunduğu ve bu arada meydana gelen boşluğun doldurulmasının zor olmayacağını söylemiştir.

ECEVİT YARIN ALMANYA'YA GİDİYOR

Başbakan **Bülent Ecevit** bugün üç ülkeyi kapsayan gezisine çıkacaktır. Önce şansölye **Helmut Schmidt'in** davetlisi olarak Federal Almanya'ya üç gün lük bir ziyarette bulunacak olan Ecevit'in görüşmelerde ABD ambargosundan doğan sonuçlar ve askeri yardım konularını gündeme getireceği bildirilmiştir. Ecevit'in her yıl Federal Almanya tarafından Türkiye'ye yapılan 100 milyon markalık askeri yardımın artırılması ve yeni kredi olanaklarının yaratılmasını isteyeceği belirtilmiştir. Görüşmelerde ayrıca Federal Almanya'nın Türkiye'de ortak sanayi tesisleri gerçekleştirmesi, Türkiye'nin dış ödeme güçlüklerinin giderilmesinde Federal Alman Hükümetinin kolaylıklar sağlaması konularının da ele alınacağı bildirilmektedir. Almanyadaki Türkiyeli işçiler sorunu da ele alınacak önemli konular arasında bulunmaktadır.

Federal Almanya'dan sonra 14 Mayıs'ta Stratejik Araştırma Merkezinde bir konuşma yapmak üzere Londra'ya geçecek olan Ecevit burada **Callaghan** ve Muhafazakâr Parti lideri **Teacher'la** da bir görüşme yapacaktır.

İngiltere'de iki gün kalacak olan **Ecevit 16** Mayıs'ta Viyana'ya geçecek ve Avusturya Başbakanı ile görüşecektir. Başbakanın, Avusturya Başbakanı ile olan temaslarında özellikle uluslararası sorunlar ile Kıbrıs konusunu ele alacağı ifade edilmektedir.

Öteyandan Başbakan **Ecevit'in** Federal Almanya'ya yapacağı gezide bulunan Dışişleri Bakanı **Gündüz Ökçün,** Devlet Bakanı **Hikmet Çetin,** Dışişleri yetkilileri, DPT uzmanları 13 Mayıs'ta Türkiye'ye döneceklerdir. Ecevit ve eşinin Federal Almanya'dan sonraki gezisini yalnız sürdürecekleri bildirilmiştir.

Hür Dağıtım

(Baştarafı 1. Sayfa'da) gütlenen Hür Dağıtım işçileri önce Ankara'da saat 24.00'de daha sonra, İstanbul' ve diğer kentlerde direnişe geçmişler ve atılan arkadaşlarının tekrar işe alınmasını istemişlerdir. 306 işçinin çalıştığı Hür Dağıtım işyerinde çalışan işçilerin 25'inin eyleme geçtiği bildirilirken Bursa, Samsun, Sakarya ve diğer kentlerde de gazetelerin dağıtılmadığı bildirilmektedir.

Faşistler Malatya'da

(Baştarafı 1. Sayfa'da) faşistler, fakültelere girmeyerek rektörlük binasına doğru gelmişler ve öğrencilere taş ve sopa ile saldırmışlardır. 3 polis ve 12 öğrenci hafif şekilde yaralanmış, biri polis aracı olmak üzere 3 araç da atılan taşların isabetiyle tahrip edilmiştir.

2 saat kadar süren olaylarda panzerler, öğrencilerin arasına girerken, jandarma ve jandarma komandoları da öğrencilerin etrafını çevirmişler ve bu sırada sis bombaları atılmıştır. Sis bombalarından sonra dağıtılan faşistler daha sonra Araştırma Hastanesi'ne doğru kaçmışlar ve burada yeniden saldırıya geçmişlerdir polisin havaya ateş açtığını iddia eden öğrenciler daha sonra yeniden dağılmışlardır.

MALATYA

Doğanşehir ilçesi lisesinde dün faşistler olay çıkartmış, çok sayıda işyeri tahrip etmiş, CHP ilçe binasının da camlarını ve kapısını kırmışlardır.

İlk saldırı dün sabat saat 08.30 sıarlarında olmuş ve okulun camları ile sıra ve masaları tamamen tahrip edilmiştir. Polisin okuldaki olayı bastırmasından sonra, sayıları yüze yaklaşan faşistler bu kez ilçe merkezinde CHP ilçe binasına saldırmış, taş ve sopalarla camlarını ve kapısını kırmışlardır. Tekel Müdürlüğü binası dahil olmak üzere ilçe merkezinde ilerici olarak tanınan bazı kişilere ait çok sayıda işyeri de tahrip edilmiş, aynı olaylar sırasında 6 kişi taş ve sopa ile yaralanmıştır.

ANKARA

★ Aydınlıkevler Türk-İş bloklarında Selahattin Demir'e ait bir otomobil garajına önceki gece saat 02.45 sıralarında patlayıcı madde atılmıştır.

★ Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğüne bağlı Yüksek Temel ve İhtisas eğitimi yapan İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler öğrencileri dün ortak bir açıklama yaparak öğretmenlik haklarının yeni bir yönetmelikle kesinliğe kavuşturulmasını istemiştir.

★ Abidinpaşa Bağlarbaşı sokak ta **Ömer Işılak** isimli şahıs, kimlikleri belirlenemeyen kişilerce tabanca ile ateş edilmesi sonucu, ağır şekilde yaralanmış ve hastaneye kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

BURSA

★ Bursa Kapalı Cezaevinde 4 hükümlü ve 3 tutuklu bulunduklarları hükümlü koğuşu pencere demirlerini keserek kaçmışlardır.

ADAPAZARI

★ Sapanca Cumhuriyet Savcısı **Hüseyin Altun'un** evine dün patlayıcı madde atılmıştır. Patlama sonucu maddi hasar meydana gelmiş, ölen ya da yaralanan olmamıştır.

ADANA

★ Adana Özel Lisesinde müzik öğretmenliği yapan Kıbrıs uyruklu Himmet Hüseyin adlı öğretmenin özel otomobili benzin dökülerek yakılmıştır.

BALIKESİR

★ Balıkesir Eğitim Enstitüsünde Türkçe dersi yapılırken Mü nevver Bağcı, Akif Dağdelen, Hıdır Dayısan ve Zafer Çubuk adındaki «ülkücüler», «bize Türk ve ülkücülük dersi ver» diyerek öğretmen Ömer Önüren'e saldırmışlar. Öğretmene saldıran 4 «ülkücü» tutuklanmıştır.

★ Eğitim enstitüsüne gece yarısı saat 02.00 sıralarında iki adet dinamit atılmış, enstitü lo kalinde ve iki sınıfında patlayan dinamitler büyük hasara yolaçmıştır.

URFA

★ Urfa'da izinsiz bildiri dağıtan 7 «ülkücü» faşist tutuklanmış, Ülkü Ocakları Urfa Şubesi de süresiz kapatılmıştır.

★ 24 Nisanda öğrenime açılan Karabekir Eğitim Enstitüsünde faşistlerin ilerici - devrimci öğrencileri derslere sokmayarak öğrenimi engelledikleri bildirilmektedir.

İSTANBUL

★ Faşistler dün saat 4 sıralarında Fındıkzade'de duvarlara yazı yazmalarına engel olmak isteyen **Fatih Emniyet Amirliğine** bağlı **gece** ekibinin otosuna ateş ederek patlayıcı madde atmışlardır. Faşistler daha sonra 34-UR-354 plakalı otomobille kaçarak Edirnekapı Yurduna sığınmışlardır.

★ Zincirlikuyu İnşaat Teknik Lisesi önünden geçen Naci Çenten adlı öğrenci kendisine saldıran Ömer Faruk Sarı adlı şahsı bıçakla karnından yaralamıştır.

CEYHAN

★ Meslek Lisesi öğrencisi **Selçuk Sarıdoğan'ın** önceki gece Kadirli ilçesinde öldürülmesi nedeni ile dün sabah Ceyhan'da Meslek Lisesi öğrencileri arasında çatışma çıkmıştır.

5 öğrencinin çeşitli yerlerinden yaralanması ile sonuçlanan olaydan sonra Kaymakam **Nihat Özgan** okulu bir gün kapatmıştır.

AYDIN

★ Ortaklar bucağındaki Eğitim Enstitüsü kantininde polis tarafından yapılan aramada sopa ve kılıç ele geçirilmiştir.

KONYA

★ Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi öğrencilerinden bir grup ortak bir açıklama yaparak 4 Mayıs günü Zafer Meydanının ara sokağında tabancayla vurularak öldürülen Mimarlık Bölümü son sınıf öğrencisi Mehmet Taşdemir'in katillerinin bulunmasını istemişlerdir.

Istanbul

(Baştarafı 1. Sayfa'da) lendirilecek mahkemelerin **«uzman»** değil, **«siyasal mahkeme»** niteliği aldığı, böylesi mahkemelerin hemen her ülkede ve Türkiye'de **«mutlaka ceza vermek»** amacına yönelik bir şiddet ortamı yarattığı ve adaletten sapmalara yolaçtığı kaydedilmekte, bağımsız yargıçlardan da oluşsa, bağımsız yargı organı içinde de yer alsa bu tür siyasal mahkemelerin doğal yargıç ilkesine olduğu kadar eşitlik kuralına da ters düştüğü belirtilmektedir.

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu kararında, yasaların uygulanmasının belirli yargıçların tekeline bırakılmasının toplumsal gelişmeye paralel dinamik yorumladığı da ifade edilerek ülkede dirlik ve düzenin sağlanmasının herşeyden önce politik bir sorun olduğu, bu sorunun çözümünde yargıçlara görev verilemeyeceği belirtilmektedir.

Siyasal saikle işlenen suçlarda takdir hakkının sağlıklı olarak kulanılmasının, yargıçların sosyal ve ekonomik düzenin yarattığı diğer suçlarla ilgili davalardan soyutlanmamasına bağlı olduğu, buna aykırı bir durumda ise, yargıcın önüne gelen bir siyasi davanın gerçek nedenlerine nüfuz edemeyeceği belirtilen karar, şöyle devam etmektedir: «Davaların çabuk görülmesi, yargıçların can güvenliğinin sağlanması, tüm yargıçları ve adalet mekanizmasını ilgilendiren bir sorundur. Bu konuda yapılması gereken, Adliye'nin bina, araç ve gereç gibi maddi sorunlarıyla birlikte tüm yargıçların yaşamlarının yeterli bir düzeye yükseltilmesi, gereksinimlerini karşılayacak sayıda mahkemelerin kurulması ve kadroların oluşturulmasıdır. Adliyenin bu genel sorununun hızla çözümü yerine siyasal davalarla sınırlı çözümlere gitmek sağlıklı sonuçlar yaratmaz.

Yukarıdaki nedenlerle İstanbul Barosu, İhtisas Mahkemeleri adı altında siyasal mahkemelerin kurulmasının karşısındadır. Bunun yanında adli zabıtanın hızla oluşturulması, savcılık örgütünün uzmanlaştırılması ve etkinleştirilmesi, yeni mahkemeler kurularak ve yeterli kadrolar verilerek mahkemelerdeki tıkanıklığın önlenmesi sağlıklı çözüm yolları olarak görülmektedir.»

Her Türkiyeli gibi, tiyatro

(Baştarafı 8. Sayfada) zaman bu denli iç paralayıcı, kişisel sıkıntılarından da kurtulmaları mümkün.

SORU: Tiyatro yazarlığı bugün hangi aşamada?

ERENUS: Toplumumuz bir geçiş döneminde. Yıllardır, bir doğum sancısı çekiliyor. Bu durumda, tek başına kavranılması güç nice şey, ortak bir çalışma ile seçilir görülür, üstesinden gelinir olmakta. Tiyatro sanatının özüne yakışır bir iş bu **«ortaklaşacılık.»** Korkulası bir yanı yok. Tiyatro yazarlığının dünyanın ve bizim halimizden kaynaklanan bu aşamasından ürküp, epeydir ürün vermeyen usta yazarların bilgi ve deneylerini bu yönde akıtmalarının zamanı geldi de geçiyor. Tiyatromuza yeni gelecek yazar arkadaşların bu aşamada, böylesi bir yazar alınganlığı, böylesi bir şartlanmadan tümüyle uzak olacaklarını düşündükçe ne seviniyorum. Türk sahnesi adına tabi.

SORU: Geçtiğimiz tiyatro dönemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

ERENUS: Tiyatrocular ortak sorunlarını birlikte çözmek için bir adım attılar. Tİ-SAN umutlu bir iş. Sonra toplumsal gelişmenin gerisinde kalmayan, çağımızda günümüzde yaşamanın bilincini sorumluluğunu edinmiş tiyatrolar bastıran her türlü güçlüğe karşın gene dimdik ayakta, ötekiler birer birer batıyor.

Daha ne istenir, bundan iyisi can sağlığı.

SORU: İkili oyunun bu denli ilgi görmesini neye bağlıyorsunuz?

ERENUS: Devrimci ilerici tiyatrolar ve seyircisi bir dönem elle tutulur, gözle görülür bir coşkuyu yaşadılar. Her ikisini de kuşatan siyasal ekonomik güçlüklerden kurtulup da bir araya gelişlerinin coşkusuydu bu ve yerden göğe kadar haklı.. Oysa bir başkaları bunu sebep edip içlerinin karasını dolaştırıyordu sağda solda, **«Tiyatro ölüyor slogan modası aldı yürüdü diye.»** Onlar görmez duymaz, yalnızca yakınırken, devrimci tiyatro ile seyircisi başka bir aşamaya girmişti bile. Coşku elbet gene yerli yerindeydi ama bu kez ortak bellenenlerin tekrarı yerine, karşıtlıkları daha net görme, gösterme kaygusu yer almıştı her ikisinde de. Bilerek bilmeyerek **«İkili Oyun»** böylesi bir dönemine rastladı Türk tiyatrosunun. Doğrusu ya bu oyunu yazarken zamanlama olarak ben biraz ürkmedim değil. **«Ya daha erkense diye.»** Oysa «Dostlar Tiyatrosu» günüdür, tam zamanıdır diyerek yüreklendirdi beni. Haklıymışlar da. **«İkili Oyun»**un bunca konuşulup tartışılmasının nedeni bu bence.

Bu kocaman nedenin yanısıra tabi bir de Macit Koper'in seyirciyi öz hesaplaşmaya iten yönetimi, Genco ve Meral'in akla ve yüreğe işleyen usta oyunları söz konusu. Onları her seyredişte gerçek oyunculuğun gücüne saygım bir kez daha artıyor.

Federal Almanya'da

(Baştarafı 1. Sayfa'da) lardır. Yürüyüş boyunca ve iki saat gibi bir sürede 1238 imza toplanmıştır. Frankfurt 1 Mayıs Tertip Komitesi, iki saat içinde toplanan imzaların fotokopilerini de gazetemize ulaştırmıştır. Kampanyaya katılan işçiler ve emekçiler, bunun bir işçilik, bir yurtseverlik görevi olduğunu belirtmişler, MHP ve Ülkü Ocakları kapatılıncaya, faşist yuvalar dağıtılıncaya, faşist katillerden hesap soruluncaya kadar mücadele edeceklerine ve her türlü dayanışmaya katılacaklarına söz vermişlerdir.

Altına imza atılan kampanya metninde şöyle denilmektedir:

«Türkiye'de faşist katliamlar sürüyor. MHP'li ve Ülkü Ocaklı faşist komandolar her gün adam öldürüyorlar. Ortalama günde 3 yurtsever öldürülmektedir. 16 Mart İstanbul kırımı, buna en somut örnektir. Bu kanlı cinayetlerin sorumluları ortadadır. Kimlikleri bellidir. Bunların arkasında Amerikan emperyalizmi-CIA-MİT ve onların yerli işbirlikçileri vardır. Aşağıda adı ve imzası bulunan bizler, MHP ve Ülkü Ocaklarının derhal kapatılmasını, katillerden hesap sorulmasını istiyoruz.»

Öteyandan İstanbul'da 12 demokratik örgüt tarafından bu konuda açılan imza kampanyasının da devam ettiği bildirilmektedir.

IYAK

(Baştarafı 1. Sayfa'da) bu kuruluşa bağlı olanların sosyal güvenliklerinin yeterli düzeye getirildiğini söylemiştir.

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN BİRİKMİŞ PRİMLERİ SORUNU

Başbakan Yardımcısı, yurt dışında çalışan Türkiyeli işçilerin emekliliklerine ilişkin yasada yapılan incelemelerin de sonuca bağlandığını kaydetmiştir. Yasaya yapılan bir ilave ile **yurt dışında çalışan işçilerin, işveren payı dahil birikmiş primlerinin hepsinin çalışan işçiye ve ya onun aile ferdine ait olmasının sağlandığını** kaydeden Feyzioğlu, ancak bu uygulamanın yabancı ülke sosyal güvenlik kurumunda birikmiş olan primlerin geri alınmasının sağlanması halinde işlerlik kazanacağını ifade etmiştir.

Bilindiği gibi, Federal Almanya sosyal güvenlik kurumlarında biriken Türkiyeli işçilerin primlerinin Türkiye'ye geri alınması sorunu henüz çözüme kavuşmamıştır ve Federal Alman ya yetkilileri buna yanaşmamaktadır. Bu sorun çözüme kavuşmadığı takdirde, sözkonusu ya sa değişikliği işe yaramayacaktır.

Federal Almanya'da «Türk Bankası» kurulacak

Murat Gençosman (ANKA)

DÜSSELDORF — Federal Almanya'da yerleşmiş olan Türk işadamları, Alman yasalarına göre kurulmuş bir Türk bankası oluşturmak için çaba göstermektedirler. Bu nedenle 7 Mayıs Pazar günü Düsseldorf Hilton salonlarında düzenlenen **«Kurucu Toplantı»**ya Türkiyeden Sosyal Güvenlik Bakanı **Hilmi İşgüzar,** Devlet Bakanı **Enver Akova** ve Çankırı eski Milletvekillerinden **Mehmet Ali Arsan** katılmışlardır.

Türkiye'nin Kıbrıs için yeni öneriler hazırlamak zorunda olduğu öne sürülüyor

WASHİNGTON (ANKA)

ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunun kalkmayacağı ve Ecevit Hükümetinin karşı karşıya bulunduğu **«sıkışık»** durum karşısında Kıbrıs konusunda yeni öneriler hazırlayacağı görüşü ağırlık kazanmaktadır. Konuyla ilgili olarak bir Amerikan dergisinde yeralan yorumda, ABD Kongresi'nin silah ambargosunu kaldırdıktan sonra Türkiye'ye politik baskı yapmasının mümkün olamayacağı görüşünde olduğu belirtilmektedir.

1978 yılı yatırım

(Baştarafı 1. Sayfa'da) rama göre, 1978 yılında tarım sektörü 15.643 milyon lira, madencilik sektörü 13.544 milyon lira, imalat sektörü 32.132 milyon lira, enerji sektörü 31.600 milyon lira, ulaştırma sektörü 26.371 milyon lira, turizm sektörü 1.375 milyon lira, konut sektörü 2.380 milyon lira, eğitim sektörü 8.335 milyon lira, sağlık sektörü 3.243 milyon lira, hizmetler sektörü 10.320 milyon lira tutarında yatırım gerçekleştirecektir.

Sektörler ve alt sektörler itibariyle, 1978 yılı proje ve yatırım tutarları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

SEKTÖRLER	PROJE TUTARI DIŞ	PROJE TUTARI TOPLAM	1978 YATIRIM (MİLYON TL.) DIŞ	1978 YATIRIM (MİLYON TL.) TOPLAM
Tarım	1.240	155.973	489	15.643
Maden	21.741	58.732	3.865	13.544
İmalat	78.713	282.692	10.413	32.133
Enerji	74.876	296.696	8.821	31.600
Ulaştırma	34.696	323.041	4.920	26.371
Turizm	256	10.470	29	1.375
Konut	478	12.044	—	2.380
Eğitim	694	20.943	466	8.335
Sağlık	691	9.949	603	3.243
Hizmetler	2.297	81.106	152	10.320

İLAN

İstanbul 4. İcra Memurluğundan

Sayı: 4-975/16092

Mahçuz olup satılmasına karar verilen 22500.00 Lira değerinde bir adet şerit makinası ile 100 adet işkencenin açık artırması 10/5/1978 günü saat 17,15-17,30 arası mahçuzun bulunduğu Çağlayan Sinan Paşa Caddesi No: 50/2 de yapılacaktır. O gün mahçuza verilen muhammen değer kıymetinin % 75'ini bulmadığı takdirde 11/5/1978 günü aynı yer ve saatte ikinci satışı yapılarak en çok artırana peşin para ile satılacaktır. İhale karar pulu ile dellaliyenin alıcıya ait bulunduğu ilan olunur.

(Basın: 3464 - 374)

Işıklar

(Baştarafı 1. Sayfa'da) la kendi sendikasını serbestçe seçmesine hiçbir engel getirmediğini savunarak **«Çalışma Bakanı kuru gürültüler karşısında geri adım atma yerine ileri atılımlar için hazırlıklı olmalıdır»** demiştir.

Yanlız kamu görevlileri ile çalışma müdürlüklerinin, işçinin kendi sendikasını seçmesine yardımcı olabileceğini kaydeden DİSK Genel Sekreteri, referandumun yasallaşmasına karşı çıkan çevrelerin tepkilerinin önemli sayılmamasını istemiş, parlamentonun ve onu oluşturan siyasi partilerin iradelerini oy ile tezahür etmesinden yana olup olmadıklarını açıkça ortaya koymaları gerektiğini kaydetmiştir.

Demokratik olmayan tüm yasaların ve maddelerin kaldırılması yönündeki tüm girişimlerin DİSK'ten destek bulacağını belirten Işıklar, DİSK'in bugüne kadar referandum için savaş verdiğini, bugünkü durumda irade beyanı uygulamasını yeterli görememekle birlikte bu uygulamayı referandum yolunda bir adım olarak kabul ettiklerini ifade etmiş, bu uygulamanın daha ileri götürülerek referandumun yasallaşması için DİSK'in mücadelesini sürdüreceğini söylemiştir.

televizyon

19.30 HAYVANLARI TANIYALIM
19.40 ÇOCUKLARIN TELEVİZYONU
20.05 TÜRK HALK MÜZİĞİNDEN BİR SOLİST
20.30 HABERLER
21.15 BEŞ DAKİKA
21.20 TÜRK DİL KURUMU
21.50 AVRUPA ŞAMPİYON KULÜPLER FİNALİ
23.45 GÜNE BAKIŞ

radyolar

TRT I

05.00 Açılış
07.02 Köye Haberler
07.30 Haberler
10.01 Arkası Yarın
11.02 Hafif Müzik
11.45 Türküler
13.00 Haberler
13.15 Oyun Havaları
15.01 Sizlerle Birlikte
16.45 Türküler
20.15 Köy Dağarcığı
21.02 Konuların İçinden
23.00 Haberler
00.02 Gece Konseri
01.00 Kapanış

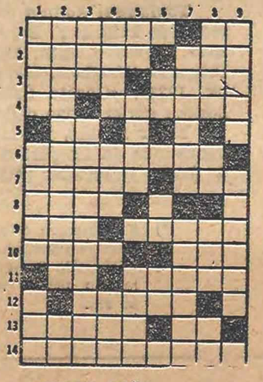
TRT II

08.00 Gün Başlıyor
12.00 Tangolar
12.40 Ülkeler ve Folklor
13.30 Olayların İçinden
14.15 Tarih Defteri
15.00 Türküler Geçidi
16.20 Arkası Yarın
16.40 Şarkılar
17.00 Büyük Eserler
19.00 Haberler
20.30 Olayların İçinden
21.00 Radyo Tiyatrosu
23.30 Haberler
23.55 Kapanış

TRT III

07.00 Açılış
08.00 Sabah İçin
09.30 Küçük Koro
10.00 Bestenin Saati
11.15 Öğleye Doğru
13.00 Konser Saati
16.00 Oda Müziği
19.00 Dünden Bugüne
22.00 Ülkeler ve Folklor
24.00 Caz Müziği
00.30 Gece ve Müzik
01.00 Kapanış

bulmaca

SOLDAN SAĞA:

1 — Türkiye Komünist Partisi merkez yayın organının adı. - Bir harfin okunuşu. 2 — Bir söz ya da olaya açık bir erek yüklemek, tefsir - Bir renk. 3 — TERSİ, Tanzimat'a kadar her türlü davalara bakan mahkemelerin başkalarına verilen ad - Geçtiğimiz ay faşistlerin üç güneydoğu ilimize postaladıkları bomba paketlerini verdiklerri servis. 4 — İtalya'da bir ova - Özerk, muhtar. 5 — TERSİ, hekimlerin adlarının başına konan iki harf. 6 — İşçi sınıfı partisinin, topluluklara iyi seslenme ve onları peşinden sürükleme yeteneğine sahip üyesinin adlandırılışı. 7 — Uzağı görememe hastası - Terek. 8 — Bir Rus erkek adı. 9 — Us (Arapça) - TERSİ, Osmanlılarda köylülere, daha genel olarak vergi ödeyen halka verilen ad. 10 — Hristiyanların İsa'nın doğum gününü kutladıkları yortu - İngiliz Avrupa Hava Yolları'nın simgesi. 11 — TERSİ, bir enerji ölçü birimi - TERSİ, İngilizce'de «siyah» veya bir erkek adı. 12 — Gazete, dergi vb.'de baskı sayısı. 13 — Osmanlıların son dönemlerinde bazı «aydın»lar arasında moda olmuş bir Fransızca sözcük - Acı duyma ünlemi. 14 — AP'nin yarı-resmi yayın organlarının gerici bir yazarı.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Demirel'in 1 Mayıs 1978'i gerçekleştirenlerin yaptıklarını söylediği iş - TERSİ, kendi adıyla anılan tarih eserinin yazarı bir Türk. Satranç oyununun bir berabere bitişi. 2 — Ecevit'in yaptığı gezide görüştüğü Bulgaristan Devlet Başkanı - Bir emir. 3 — TERSİ, saf - Düşünce ve eylemin genel yöntemi olarak Marksist-Leninist felsefenin en önemli parçası, eytişim. 4 — TERSİ, mektep - Bir ağırlık ölçü birimi - Güzel, âlâ. 5 — TERSİ, bir soru sözcüğü - TERSİ, askeri antlaşma, bağlaşma - İsviçre para birimi. 6 — Bir emir - Burjuva demokrasilerinde halktan, yönetime katılma konusunda onunla yetinmesi istenen işlem - Kalsiyum'un simgesi. 7 — Bir aygıtın parçalarını yerli yerine takan - Elektrik ampullerinin üstündeki süs. 8 — Koro'nun karşıtı - Eski Mısır'da bir tanrı - TERSİ, yabancı bir erkek adı - Demir'in simgesi. 9 — Isı karşısında dağılma - Ankara'nın Politika yaşamından önemli olan bir sokağı.

DÜNKÜ ÇÖZÜM:

1 — Özümleme. 2 — Rasathane. 3 — Gar - vs. 4 — Üfürme - Od. 5 — Karne. 6 — La - İrem. 7 — Manş - Kl. 8 — nS - Düet. 9 — Mala - roS. 10 — Eken - Rab. 11 — At - Eko. 12 — LR - SBF. 13 — elesÖK - Ar. 14 — Kısıtlama.

1 — Örgütlenme - Ek. 2 — reS. 4 — Ma - Rafadan - sl. 5 Zaaf - Sakallı. 3 — üsrÜK - letLt - Mr - nÜ - erÖT. 6 — Ehvenişer - Kl. 7 — maS - Er - Ek - Sa - Bam. 9 — Erdemir - Bafra.

SAHİBİ
POLİTİKA Basım Yayın A.Ş.
adına
KEMAL TÜRKLER

Genel Yayın Müdürü:
AYDIN ENGİN
Müessese Müdürü:
HALUK YETİŞ

Yazı İşleri Müdürü: AYDIN ŞENESEN
Teknik Yönetmen: YAVUZ KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA
(SÜLEYMAN COŞKUN)

DİZGİ: Politika Basım Yayın A.Ş. Tipo Tesisleri
BASKI: Asya Gazetecilik ve Neşriyat Ltd.Şti.Matbaası
DAĞITIM: Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş.
ANKARA BASKISI: Yenigün Gazetesi Matbaası

Abone koşulları:
Yurt içi Yıllık 750 TL - 6 aylık 400 TL - 3 aylık 200 TL
Yurt dışı Yıllık 900 TL - 6 aylık 500 TL - 3 aylık 250 TL
Avrupa uçak farkı olarak her sayı için 6.50 TL ek ücret alınır

İLAN TARİFESİ
Bütün Türkiye ve Avrupa sütun santimi 200 TL
İstanbul Baskısı 100 TL Yayın İlanları 50 TL

Politika'da sanat*edebiyat

«İKİLİ OYUN»UN YAZARI, TİYATRO YAZARININ SORUNLARINI ANLATIYOR

«İkili Oyun»da Genco Erkal ve Meral Onuktav

"En iyi tiyatro yazarı,, seçilen Bilgesu Erenus'la bir söyleşi

«...Her Türkiyeli gibi, tiyatro yazarı da siyasal, ekonomik güçlükler içinde bugün...»

Bilgesu Erenus

Tanınmış tiyatro sanatçısı Avni Dilligil adına düzenlenen tiyatro ödüllerini kazananlar açıklandı. Yedi kişilik seçici kurul yılın en iyi oyun yazarı olarak «İkili Oyun»**un yazarı** Bilgesu Erenus'u **seçti.** Zeliha Berksoy **ve** Gazanfer Özcan **da en iyi kadın ve erkek oyuncular seçildiler. En iyi Yönetmen ödülünü** «Cesaret Ana»**nın yönetmeni** Beklan Algan, **çevirmenlik ödülünü** Nüvit Özdoğru, **amatör tiyatrolar için konulan Jüri Özel Ödülü'nü ise** Kadıköy Maarif Koleji **kazandı.**

Tiyatro yazınının sorunları üzerine kendisiyle konuştuğumuz Bilgesu Erenus **ödülü alırken şu konuşmayı yaptı:** «Tiyatroda toplu yaratış sözkonusu. Bu da tiyatro sanatını öteki sanat dallarından ayıran en belirgin özellik. Onun için tiyatro sanatının çilesini çokça çekmişlerden, Avni Dilligil Usta'nın bu ödülünü ben kendi adıma almıyorum. «İkili Oyun»un iki oyuncusu Genco Erkal, Meral Onuktav, yönetmeni Macit koper ve kurulduğundan bu yana ilerici, devrimci çizgilerinden hiç bir ödün vermemiş olan tüm Dostlar Tiyatrosu çalışanları adına alıyorum. Saygılar.»

SORU: Sanat yaşamınızdan söz eder misiniz?

BİLGESU ERENUS: Nerden nasıl bilemem ama, insanı, insan davranışlarını gözleme alışkanlığını epey küçük yaştan edinmişim ben. Kaç kez yakınlarımın, onları sessiz sakin seyretmemden tedirgin olduklarını bilirim. **«Senin işin gücün yok mu, sen işine gitsene»** derlerdi ikide bir. Oysa çok yıllar sonra tiyatro sanatını uğraş edindiğime bakılırsa, ben pekala da işimde gücümde sayılırmışım daha o zamandan.

Gerçekten de çok erken ve kısa bir dönem şiir ve öykü denemelerim sayılmazsa, yazma işine tiyatro ile başladım denebilir. İnsanı insan davranışlarını, insanlar arası ilişkileri, gene insana anlatırken dolaysızdı tiyatro, insanla yapıyordu bu işi. Bunu kavradığımda tiyatroya sevgim coşkum arttı. Sürekli oyun denemelerine giriştim.

İlk oyunumun sahnelenmesi 1973 yılına rastlar. Ankara Sanat Tiyatrosu ve **«El Kapısı».** Ardından 75'de Dostlar Tiyatrosu ve **«Ortak.»** Sonra, 76'da gene Ankara Sanat Tiyatrosu ve **«Nereye Payidar.»** 77'nin sonlarında ise, bu şimdiki **«İkili Oyun.»** Dostlar Tiyatrosu'nca da Avni Dilligil Ödülü'nden önce, 1970 TRT Sanat ve Bilim Ödülleri Yarışması, Radyo Oyunları Başarı Ödülü, 1972'de Cumhuriyet Gazetesi **«Yunus Nadi Armağanı»** Kadın Erkek Eşitliği Makale Yarışması'nda ikincilik aldım.

SORU: Sizce Tiyatro yazarının başlıca sorunları, bugünkü ortamda, karşılaştığı güçlükler.

ERENUS: Her Türkiyeli gibi, tiyatro yazarı da siyasal ekonomik güçlükler içinde bugün. Siyasal diyorum.. Çünkü nedense büyüklerimiz, kendilerini seyretmemizden pek hoşlanmıyorlar. Hele de gözlediklerimizi yazıya çiziye, söze döküp yaymaya kalktık mı uyarıları, hiç de anamız babamızın ki gibi bağışlamaya hazır bir tonda değil. Siyasi iktidar, yasalarla gözdağı veriyor insana (141-142 hâlâ çöreklenmiş oturur, düşünme ve yayma özgürlüğümüzün ortasında). Tiyatro yazarının ekonomik güçlükleri dedim. Devlet politikası olarak güdülen kapitalist yoldan kalkınma ısrarı ve kastı, tiyatro yazarını da geçinme sınırından çok aşağılara iteledi, Türk halkı gibi ucu ucuna yaşama savaşında Türk tiyatro yazarı da. Mesleğinden gelme sorunlar telif hakları meselesi, vergi bağışıklığı oranının düşüklüğü de işin cabası.. Hal böyle iken nedendir pek anlıyamıyorum, bazı tiyatro yazarlarımız bir başka şarkı tutturuyorlar ortalık yerde, gözleri kapalı biçimde «Neden hep şu tür oyunlar oynanıyor da bu tür oynanmıyor, neden hep şundan oynanıyor da bundan oynanmıyor, oyunum kayboluyor, oyunum tozlanıyor, üstelik bu da şöyle söylüyor falan filan.» Bu hedef saptırmacasından anlayan ya da anlamayan beri gelsin.

Türkiyeli ilerici demokrat, tiyatro yazarının en beklemesiz sorunu örgütlü savaşımda bir an önce yerini alması. O

(Devamı 7. Sayfada)

Sovyetler Birliği'nde 130 kadın sinema yönetmeni var

Larisa Şepitko, bir filminin yönetimi sırasında.

Sovyetler Birliği'nde çeşitli dallarda çalışan 130 sinema yönetmeni kadın bulunuyor. Hemen hepsi uzun metrajlı film çalışmalarında bulunan kadın yönetmenler pek çok konulu, belgesel, bilimsel-popüler film yaparak Sovyet sinemasına katkıda bulunuyorlar. Sovyetler Birliği'ndeki çeşitli cumhuriyetlerde sanatsal çalışmalarını yürüten kadın yönetmenler erkek meslektaşlarıyla aynı başarılı düzeyde ve aynı haklara sahip olarak çalışıyorlar.

Bu yönetmenler arasında en ünlülerinden biri de Larisa Şepitko. Filmleri pek çok ülkede gösterilen Şepitko, üç uluslararası ödül kazanmış durumda. Bu ödüller arasında OFIC ve FIP RESCI ödülleri bulunuyor. 10. Moskova Festivali'nde en iyi yönetmen ödülünü bir kadın yönetmen, Dinara Asanova aldı. Asanova'nın «Özel Anahtar» adlı filmi aynı zamanda Lenin Komsomol ödülünü de kazandı.

Sovyet sinema tarihi incelendiğinde kadın yönetmenlerin hatırı sayılır bir yeri olduğu görülür. Devrimden önce sinema oyuncusu olan Olga Preobrazhenskaya da sonraları ilk kadın yönetmenlerden biri olacaktı. 1934 Venedik Film Festivali'nde Vera Stroyeva'nın ismi ilk kez duyuluyordu. Sanatçı festival yardımcı yönetmen ödülünü kazanmıştı. Bir başka kadın yönetmen Nadezda Kosheverova sanat yaşamı boyunca lirik komedi tarzında, ya da halk hikayelerinden esinlenen filmler yaptı. Julia Solntseva, da Sovyet sinema tarihinde önemli bir yere sahiptir. Aida Manasarova, İrina Tarkovskaya, Svetlana Druz Hinina, Bondarçuk, Natalya Torşçen-Tamara Lisitsian, Natalya ko, Leida Laius, Ada Neretnijetse, Margarita Kasimova öteki kadın yönetmenler arasında sayılabilir.

Dostlar Tiyatrosu Ankara ve İzmir'de...

Bu yıl salonsuzluk nedeniyle gösterilerini iki ayrı sahnede sürdüren Dostlar Tiyatrosu 4 Mayıs'tan itibaren Ankara ve İzmir'de perdelerini açtı. Dostlar Tiyatrosu 4 Mayıs - 4 Haziran arasında Bilgesu Erenus'un «İkili Oyun»u ile Ankara'da olacak.

Dostlar Tiyatrosu'nun Ankara gösterileri arasında Zeliha Berksoy'un sunduğu «Taranta Babu'ya Mektuplar» ve «La Jokond ile Siya-u» da yer alıyor.

Dostlar Tiyatrosu'nun diğer oyunu «Devrik Süleyman» ise, 4-21 Mayıs tarihleri arasında İzmir'de Konak Sineması'nda sergilenecek.

TÜRKİYE'DE İLK «1 MAYIS» ŞİİRİNİ YAZAN YAŞAR NEZİHE

BİR MAYIS

Ey işçileri Bir Mayıs sizin serbest gününüz,
Yürüyünüz ileri aydınlıktır önünüz.
Ateyleler kapandı, dünya sanki uykuda,
Şimdi istismarcılar hep telâşta, korkuda.
Bugün kızıl bayrağın kızıl nurlar saçarken
Yarın için kurtuluş yollarını açarken.
Meşru olan hakkını istemekten usanma,
«Sabret biraz» derlerse bu sözlere inanma.
Burjuvazi yalanla dolabını döndürür.
Kalbindeki emelin nurlarını söndürür.
Sen bir mağdur işçisin, senelerce ezildin.
«Bir Mayıs»ta hür oldun, bunu bir bayram bildin.
Evet hürsün, yarın da hür olmaksa emelin
Esaret bağlarını kırsın kuvvetli elin.
Bir günlük hürriyetin sana bayram oluyor,
Dudakların gülüyor, kalbin sevinç doluyor.
Fakat... İdrak etmedin sen hakiki bayramı,
Yine yarın hırpalar maişetin alâmi.
En büyük bayram sana hakkını aldığın gün,
İstismardan kurtuluş ne tatlıdır bir düşün.
Böyle daim birleşip kuvvetini göster seni
İttihattan ayrılma, galip olmak istersen.
Patronların elinde sen oyuncak değilsin,
Biraz kaldır başını, sana başlar eğilsin.

Yaşar NEZİHE (1924)

BİR MAYIS İÇİN

Ey işçi!..
Bugün hür yaşamak hakkı seninken
Patronlar o hakkı senin almışlar elinden
Sa'yınla edersin de «tufeylî»leri zengin,
Kalbinde niçin yok ona karşı yine bir kin?
Râhat yaşıyor; işçi onun emrine münkâd;
Lâkin seni fakr etmede günden güne berbâd.
Zenginlere pay verme, yazıktır emeğinden,
Azm et de esaret bağı kopsun bileğinden.
Sen boynunu kaldır ki onun boynu bükülsün,
Bir parça da evlâtlarının çehresi gülsün.

Ey işçi!..
Mayıs birde; bu birleşme gününde
Bişüphe bugün kalmadı bir mani önünde...
Baştan başa işte koca dünya hareketsiz;
Yıllarca bu birlikte devam eyleyiniz siz.
Patron da fakir işçilerin kadrini bilsin
Ta'zim ile, hürmetle sana başlar eğilsin.
Dün sen çalışırken bu cihan böyle değildi.
Bak fabrikalar uykuya dalmış gibi şimdi.
Herkes yaya kaldı, ne tren var, ne tramvay.
Sen bunları hep kendin için şân-ü şeref say..
Bir gün bırakınca işi halk şaşkına döndü.
Ses kalmadı; her velvele bir mum gibi söndü.

Sâyende saadetlere mazhar beşeriyet;
Sen olmasan etmezdi telâi medeniyet.
Boynundan esaret bağını parçala, kes, at!
Kuvvettedir hak. Hakkını haksızlara anlat.

Yaşar NEZİHE (1923)

doğruca | asım bezirci

İLK 1 MAYIS ŞİİRİ VE BİR İŞÇİ ŞAİR

Edebiyatın oluşumu bireysel olduğu kadar toplumsaldır da. O, hem toplumun meyvesi, hem de aynasıdır. Üstelik, edilgin değil, etkin bir aynadır: Toplumdan etkilendiği gibi, sırasında, onu etkiler de. İnsanların gönül ve kafa eğitiminde edebiyatın da payı vardır.

Elbette, bu payın bilinçle gerçekleştirilmesi yeğ tutulur. Bundan ötürü, devrimci edebiyat öncelikle bilince yaslanır. Daha doğrusu, yaslanmak zorundadır.

★

1 Mayıs bu bilinci en çok yansıtan olgulardan biridir. Bilindiği gibi, 1 Mayıs 1886'da Amerikan işçi sınıfının bilinçli kesimi sekiz saatlik çalışma günü için genel greve gitti. Grev kanla bastırıldı. Onlarca emekçi kurşunlandı. Albert Persons, August Spils, Adolph Fischer, George Engel gibi işçi önderleri asılarak öldürüldüler. Olay, bütün dünyada, özellikle de Avrupa'da öfke ve tiksintiyle karşılandı. İşçiler Amerikalı kardeşlerini canla başla desteklediler. Giderek, 1 Mayıs tüm ülkelerin emekçileri için kapitalizme, emperyalizme ve faşizme karşı birlik, dayanışma ve savaşım gününe dönüştü.

★

Bu tarihsel, geleneksel gün, Türkiye'de ilk kez 1921'de işgal altındaki İstanbul'da kutlandı. İşçiler Saraçhanebaşı'ndan Hürriyeti Ebediye Tepesi'ne kadar yürüdüler. Türlü baskı ve tutuklamalara karşın, 1 Mayıs'ın kutlanması, 1925'e değin her yıl tekrarlandı.

Yukarda, edebiyatın toplumun aynası olduğunu söylemiştim. Nitekim, 1 Mayıs'ın da edebiyata yansıması gecikmedi. 1923 Haziran'ında Aydınlık Dergisi'nde «Bir Mayıs İçin» şiiri yayımlandı. Bu şiiri bir yıl sonra yine Aydınlık'ta çıkan «1 Mayıs» izledi.

Şiirlerin her ikisini de bir kadın işçi yazmıştı: Yaşar Nezihe (*)

★

Yaşar Nezihe 13 Ocak 1882'de İstanbul'da harap bir evde doğmuş. (Babası kantarcılık yapan yoksul bir adammış.) Altı yaşında annesini kaybetmiş. Teyzesinin yanına sığınmış. Kendi çabasıyla okuyup yazma öğrenmiş. 1898'de babası işten çıkarılmış. Çok sıkıntı çekmişler. 1900'lerde Terakki ve Malûmat Gazetelerinde ilk şiirleri basılmış. Üç kez evlenip boşanmış, bir türlü mutlu olamamış. 1912'de babası da ölmüş. Esirgeme Derneği'nde, Şark Eşya Pazarı'nda işçi olarak çalışmış. Sabah, Kadın ve Nazikter Gazetelerine şiirler göndermiş. Birinci Dünya Savaşı yıllarında çocuğuyla güç günler geçirmiş. 1915'te **Bir Deste Menekşe** adlı kitabı yayınlanmış. Bir ara Amele Cemiyeti'ne girmiş, Aydınlık'ta yazmağa başlamış. (Nâzım Hikmet kendisine çok yakınlık ve saygı gösterir, her rastladığında «abla» diyerek elini öpermiş.) Tramvay işçilerinin grevini desteklemiş. Hatta grev yerinde söylev bile vermiş. Tutuklanmış, şiirlerine el konulmuş, tartaklanmış. Müdafaa-yı Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti'ne (Kadın Haklarını Savunma Derneği) üye olmuş. Kadınlar Dünyası Dergisi'ne şiirler yollamış. Yıllarca Hilâl-i Ahmer'de (Kızılay) dikiş dikmiş. Daha sonra oğlu Vedat Bükülmez'in yanında kalmış. Fakat geliniyle geçinememiş. Üstelik, gözleri de kapanmış. Ölümü ister duruma düşmüş. 1972'de doksan yaşında dünyadan göçmüş...

★

Yaşar Nezihe'nin 1924'te ikinci eseri çıkıyor: **Feryatlarım.** Birincisinde olduğu gibi bunda da çoğunlukla kişisel yaşantılar, özlemler, üzüntüler, yoksunluklar, hayal kırıklıkları ile aşk ve çocuk sevgisi dile getirilmiştir.

Toplumsal konulu şiirleri ise dergilerde, gazetelerde kalmıştır. Bunlar arasında «Rah-ı Maişet» (Nevsal-i Milî, 1914), «Ekmek Ve Kömür İhtiyacı» (Nazikter, 1919), «Kızıl Güller» (Aydınlık, 1923), «Gazete Sahiplerine» (Haber, 1923) başlıklı şiirler ilgiye değer ürünlerdendir...

Yaşar Nezihe, yalnızca 1 Mayıs değil, grev konusunda da ilk şiirleri yazan şairimizdir. Hem de kadın ve işçi bir şair...

(*) Bu şiirlerden ötürü Yaşar Nezihe hiçbir kovuşturmaya uğramadı. Fakat onları 45 yıl sonra «Türkiye'de Sosyalizm» kitabına aktaran A.Cemrahoğlu 1968'de mahkemeye verildi! Ve beraat etti.

Halkı eğitmekle görevli kurumlar ve 8. İLTÖ Şenliği üstüne

TİYATRO GÜNLÜĞÜ

S. Günay Akarsu

Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, örnek bir davranışla yıllardan beri İstanbul liseleri arasında bir tiyatro şenliği düzenliyor. Merkezin öteki sanat dallarında yürüttüğü çalışmalar bir yana, yalnız bu şenlik bile üzerinde durmayı gerektirecek denli önemli. Hemen hemen bütün yurda yayılmış örgüt halk eğitim merkezleri. Ama başka illerden ne bir ses duyuyoruz, ne bir soluk. Halk eğitim müdürleri büyük bir çoğunlukla memur masalarına gömülüp, çevrenin sanat potansiyelini nasıl söndürürüm diye düşünmekle uğraşıyor, nerdeyse. Bütünüyle boş durmuş olmamak için de dikiş-nakış, yemek pişirme kurslarıyla halkı eğitme görünümüne girdiklerini sanıyorlar.

Eski yönetim zamanında bu tutumları, o yöneticilerin yerlerinde kalmalarının garantisiydi belki. Salonlarını da nişanlara, düğünlere kiraya verdiler mi, görevlerini her yönden tamamlamış sayıyorlardı kendilerini. Ya da zamanın iktidarı herhangi bir yaramazlığa izin vermedikleri için bu yöneticilerin sırtını sıvazlıyordu.

Şimdi kendi ölçüleri içinde kültür ve sanat alanında bir şeyler yapmak isteyen bir yönetimin, elinin altında bekleyen bu örgütü değerlendirmesi umulur. İstenirse, halk eğitim merkezleri, bütün yurt çapında bir zamanların Halkevleri gibi etkin, yararlı birer sanat ve kültür kuruluşu oluverir. Tasarlanan bölge tiyatroları için benzersiz bir kaynak ve araştırma işlevi yüklenebilir. İstenirse elbette...

Bunun gibi adı eğitim, kültür vb. olan daha nice kurumumuz var ki bir iş yapmamak ve yaptırmamakla görevli yöneticilerin elinde bile isteyerek söndürüldü şimdiye değin. İl halk kütüphaneleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı kültür merkezleri ilk sayabileceklerimizden.

Ben kendi hesabıma bu sonuncunun varlığını çok yeni öğrendim. O da bir rastlantı sonucu. Örneğin İstanbul'da Bayrampaşa gibi işçilerin, emekçilerin yoğun bulunduğu bir bölgede Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı, kadrolu yöneticileri ve ödeneği olan bir Gençlik Kültür Merkezi varmış. 12-24 yaş arası okul içi ve okul dışı gençliğin «boş zamanlarını sosyal, kültürel ve sosyo-ekonomik faaliyetlerle değerlendirmek»le görevliymiş bu merkez.

Daha araştırılsa ne kuruluşlar bulunur kimbilir? Ama dediğim gibi, eski yönetim, bütün bu kuruluşları çevrelerinin kültür ve sanat etkinliğini pasifize etmekle görevlendirmiş, bunda da merkezler açısından başarılı olmuştu. İşte Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nin, şimdi emekli olan eski Müdürü Orhan Okay bu karanlık tablo içinde İstanbul gibi kültür ve sanat bakımından yoğun olan bir kentimizde önemli bir kültür ve sanat merkezi oluşturmayı bilmişti. Gerçekten azımsanmıyacak bir başarı. Bütün baskılara karşın İLTÖ Şenliği 6 yıl aralıksız sürdürüldü. Liseli gençler, hem sanat alanında hem de genel anlamıyla toplumsal sorunlar alanında ne denli bilgili, ne denli yaratıcı, ne denli çözümleyici olduklarını gösterdiler. Bu parlak çıkışlar, zamanın yönetimini uyandırmakta gecikmedi elbet. Liselerin oynayacakları oyunlara sansür konuverdi hemen. O zaman gençler sansürü, baskıyı aşmanın yollarını aradılar ve buldular da. Bu engellemenin etkin olmadığını gören yöneticiler geçen yıl, seçim öncesi ortamının karışık olduğunu bahane ederek 7. şenliğin yapılmasını tümden önlediler. Bu yıl, o bakımdan şenliğin tekrar başlatılması önemliydi. Başlatıldı da...

Bu şenliğin genel değerlendirilmesi ayrı bir konu, ama kimi temel verilerin altını çizmek gerekiyor. Bunlardan biri, başka bir yazımda da belirttiğim gibi, bu tiyatro olayını, özellikle katılan gençlerin bir yarışma değil bir şenlik olarak almaları gereği. Yarışmanın, burjuva dünya görüşüne yaslanan bireyci yanı, kendini tatmin etme yanı ağır basar. Oysa şenliği elbirlikçi bir çalışma içinde, okullar açılır açılmaz liselerin kendi aralarında zaman zaman toplanarak bütünleştirdikleri bir çaba dönüştürmek olanağı vardır. Yardımlaşma, eksik tamamlama, tartışma gibi etkinliklerle tek başına bir lise değil, bütünüyle şenlik daha yukarı düzeye ulaştırılır. Bu konuda Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nin de önümüzdeki yıl daha toparlayıcı davranması gerekir. Ama asıl sorumluluğ yöneticilere değil, şenliği oluşturan liselerin bilincine düşer.